

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๑. ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๕ องศา ๓๗ ลิปดา ถึง ๖ องศา ๔๑ ลิปดาเหนือ ระหว่างเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศา ๕๐ ลิปดา ถึง ๑๐๑ องศา ๓๗ ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยเส้นทางรถไฟประมาณ ๑,๐๓๙ กิโลเมตร ตามถนนเพชรเกษมสายเก่า ๑,๓๙๕ กิโลเมตร หรือสายใหม่ ๑,๐๘๔ กิโลเมตร และเป็นจังหวัดเดียวของภาคใต้ที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๔,๕๒๑.๐๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒,๘๕๘,๑๑๖ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอแม่ลาน อำเภอยะรัง อำเภอทุ่งยางแดงและอำเภอกะป้อ จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ อำเภอศรีสาครและอำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัด HULU PERAK รัฐเปรักและจังหวัด BALING รัฐเคดาห์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลาและจังหวัด SIK รัฐเคดาห์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย

๓) สภาพพื้นที่

สภาพพื้นที่ของจังหวัดยะลา เป็นลักษณะของภูมิประเทศที่เกิดจากการกระทำของแม่น้ำที่เกิดจากภูเขาสูงทางตอนใต้ ไหลกัดกร่อนพื้นที่ไปทางทิศเหนือ และออกทะเลที่ จังหวัดปัตตานี ทำให้มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำบริเวณพื้นที่ตอนเหนือในเขตอำเภอยะหา อำเภอเมืองยะลา อำเภอรามันและอำเภอกงป็นัง พื้นที่ตอนกลาง ตั้งแต่อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโตและอำเภอเบตง ตลอดจนจรดแนวพรมแดนทางใต้มีสภาพพื้นที่เป็นที่สูงและภูเขา

สภาพพื้นที่โดยรวมจำแนกลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ย่อย ๔ บริเวณ ดังนี้

(๑) **พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ** มีความสูงน้อยกว่า ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลและมีระดับความลาดชันต่ำ ประมาณ ๐-๑ % พื้นที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่แม่น้ำพัดพามาทับถม จึงเป็นเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงปานกลาง พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำของจังหวัดยะลา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๔,๕๕๖ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘.๓๐ ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอเมือง อำเภอรามันและพื้นที่บางส่วนของอำเภอยะหา พื้นที่บางบริเวณจะเป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำขังตลอดปี เรียกว่า ที่พรุ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอรามัน เช่น พรุโต๊ะพราน พรุบึงน้ำใส และพรุโต๊ะแนแวน เป็นต้น

(๒) **พื้นที่ราบลูกคลื่นลอนลาด** เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบที่มีระดับความสูงไม่เกินจาก ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลเช่นกันเพียงแต่มีระดับความลาดชันระหว่าง ๒-๕ % ลักษณะของพื้นที่จึงเป็นที่ราบสูงต่ำ สลับกันคล้ายลูกคลื่นหรือลูกฟูก พบในพื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัด โดยเป็นพื้นที่บางส่วนของอำเภอยะหา อำเภอเมืองและอำเภอรามัน

(๓) **พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน** สภาพพื้นที่คล้ายกับที่ราบลูกคลื่นลอนลาด แต่มีระดับสูงมากกว่า ทั้งนี้ เพราะเป็นเขตต่อเนื่องจากที่สูงและภูเขา โดยมีระดับความลาดชันของพื้นที่ระหว่าง ๕-๒๐% พบกระจายบริเวณกว้าง ในเขตพื้นที่ตอนเหนือจังหวัด เขตอำเภอยะหา อำเภอรามัน และพื้นที่บางส่วนของอำเภอกรงปินัง

(๔) **พื้นที่สูงและภูเขา** พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่สูงและภูเขาสลับซับซ้อนทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ ตั้งแต่ตอนกลางของจังหวัดพื้นที่อำเภอกรงปินัง พื้นที่ตอนใต้ของอำเภอยะหาตลอดลงมาทางใต้ครอบคลุมพื้นที่แทบทั้งหมดของอำเภอธารโตและอำเภอเบตง สภาพพื้นที่มีความสูงตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร จนกระทั่งเกินกว่า ๑,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลและมีระดับความลาดชันของพื้นที่เกินกว่าร้อยละ ๒๐ ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาบือยอ เขาปิโล และเขาสันกาลาคีรี ซึ่งเป็นทิวเขาที่เป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศและเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายหลักของจังหวัด ได้แก่ แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี ตลอดจนลำธารและลำคลองสาขาต่าง ๆ

๔) ลักษณะดิน

จากการสำรวจและทดสอบดินของกรมพัฒนาที่ดิน จังหวัดยะลาสามารถจัดกลุ่มดินออกเป็น ๖๒ ชุดดิน ซึ่งมีคุณสมบัติและความเหมาะสมในการปลูกพืชแตกต่างกัน สามารถแบ่งความเหมาะสมของพื้นที่การปลูกพืชออกเป็น ๔ บริเวณ ดังนี้

(๑) **พื้นที่เหมาะสมสำหรับการทำนา**

บริเวณที่ ๑ คุณสมบัติส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ซึ่งเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดจากตะกอนลำน้ำ ดินเป็นดินลึกมีการระบายน้ำเลวและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความราบเรียบระดับความลาดชันระหว่าง ๐-๑ % สภาพพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว พบในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดเขต

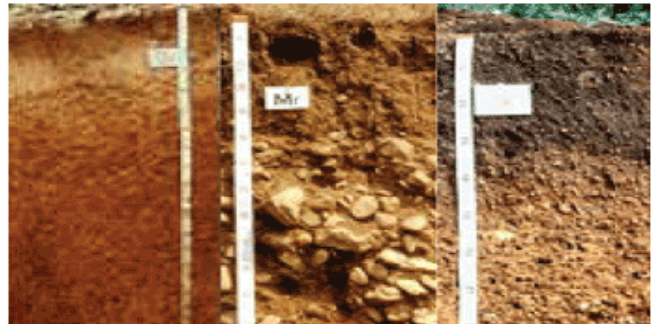
อำเภอเมือง อำเภอรามัน อำเภอยะหาและอำเภอกรงปินัง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๙๗,๗๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๖ ของจังหวัด ในฤดูแล้งสามารถใช้ปลูกพืชผักหรือพืชล้มลุกหมุนเวียนได้หากมีการจัดการน้ำที่ดี

(๒) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่มากเป็นลำดับที่สองประมาณ ๕๘๘,๖๑๑.๙๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒๐.๘๓ ของจังหวัด แบ่งเป็นบริเวณย่อย ๔ บริเวณ ได้แก่

ก. บริเวณที่ ๓ ก พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล คุณสมบัติส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ถึงดินร่วนปนดินเหนียว ที่เกิดจากดินพวกตะกอนลำน้ำการระบายน้ำของดินค่อนข้างเลวปฏิกริยาของดินเป็นกรด พบในพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีระดับความลาดชันพื้นที่ระหว่าง ๐-๑ % ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ตอนเหนือ ของจังหวัดเขตอำเภอเมือง อำเภอรามันและอำเภอยะหา ในขณะที่บางบริเวณพบในเขตพื้นที่ตอนกลางและบริเวณที่ราบสองฝั่งแม่น้ำในพื้นที่ตอนใต้ พื้นที่อำเภอกรงปินัง อำเภอบันนังสตาและอำเภอเบตง มีเนื้อที่ ๔๑๘,๓๔๙.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘

ข. บริเวณที่ ๓ ข พื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างมากสำหรับปลูกไม้ผลคุณสมบัติเป็นดินร่วนปนดินเหนียวถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง ดินมีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติสูงปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดเกิดจากพวกตะกอนลำน้ำและมักพบในบริเวณสันดอนริมน้ำ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีระดับความลาดชันระหว่าง ๐-๑% พื้นที่ที่มีความเหมาะสมอย่างมาก ต่อการปลูกพืช

เศรษฐกิจ เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่และพืชผัก พื้นที่บริเวณนี้พบในเขตที่ราบตอนเหนือเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน อำเภอยะหา และอำเภอบันนังสตา เนื้อที่ประมาณ ๕๖,๕๘๗ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒ ของจังหวัด

ค. บริเวณที่ ๓ ค พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล คุณสมบัติดินเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนทราย การระบายน้ำของดินดีถึงค่อนข้างดีที่เกิดจากการสลายตัวของดินที่เป็นหินแกรนิต หินทราย หินดินดานหรือเกิดจากตะกอนลำน้ำ พบในสภาพพื้นที่ตั้งแต่ที่ราบเรียบ ที่ดอนและพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาด โดยมีระดับความลาดชันพื้นที่ตั้งแต่ ๐-๑% และ ๒-๕ % ในขณะที่บางพื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มยังคงความเหมาะสมสำหรับการทำนาพื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่เพียงเล็กน้อยประมาณ ๕๘,๓๕๐ไร่ พบในบริเวณอำเภอเมือง อำเภอรามัน อำเภอบันนังสตาและอำเภอเบตง

ง. บริเวณที่ ๓ ง พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล คุณสมบัติดินเป็นดินร่วนปนทรายที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินที่เป็นหินแกรนิต หินทราย หรือตะกอนน้ำ การระบายน้ำของดินดีถึงระดับดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ พบในลักษณะภูมิประเทศแบบลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย มีความลาดชัน ๕-๑๒ % บริเวณ อำเภอเมือง อำเภอยะหา อำเภอกาบัง อำเภอบันนังสตา และอำเภอกรงปินัง มีเนื้อที่ ๕๕,๓๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๖ ของจังหวัด

(๓) พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับยางพารา มีเนื้อที่มากเป็นลำดับที่ ๓ เท่ากับ ๒๐๓,๒๕๑ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗.๑๙ ของจังหวัด จำแนกเป็น ๒ เขตย่อย ได้แก่

ก. **พื้นที่ ๓ จ** พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกยางพาราคุณสมบัติดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวปนกรวดหรือลูกรังการระบายน้ำของดินดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่ พบในบริเวณพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย โดยมีระดับความลาดชันระหว่าง ๕-๑๒ % พบในเขตอำเภอรามัน อำเภอเมืองและบางส่วนของอำเภอเบตง มีเนื้อที่ ๘๑,๒๙๓.๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๘ ของจังหวัด

ข. **พื้นที่ ๓ ฉ** พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา และสวนป่า คุณสมบัติดินเป็นพวกดินร่วนปนเศษหินทราย หินควอซซ์และหินดินดานการระบายน้ำของดินดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่พบในบริเวณเชิงเขาหรือเนินเขาที่มีสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อย โดยมีระดับความลาดชันระหว่าง ๕-๑๒ % พบมากตั้งแต่พื้นที่ตอนกลางจังหวัด เขตอำเภอกรงปินัง ตลอดลงมาทางด้านใต้จนจรดพรมแดน มีเนื้อที่ ๑๒๑,๙๕๗.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๒ ของจังหวัด

(๔) **พื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม** ได้แก่ บริเวณที่ ๔ ก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา เทือกเขาหรือเนินเขาสูงที่มีระดับความลาดชันเกินกว่า ๓๕% ทำให้ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม เนื่องจากจะทำให้มีปัญหาการพังทลายของดิน ควรปล่อยให้เป็นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติ เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ พื้นที่บริเวณนี้มีเนื้อที่มากที่สุดเท่ากับ ๑,๙๓๖,๐๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๒ ของจังหวัด พบในบริเวณเนินเขา ที่สูงหรือภูเขาของทุกอำเภอ

๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศทั่วไป

จังหวัดยะลาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล ๒ ชนิดคือ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ภาคต่างๆ ทางตอนบนของประเทศตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาว แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ลงไปรวมถึงจังหวัดยะลาก็มีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทยจึงพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝน อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่นๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ แต่อาจมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกกั้นกระแสลมไว้ทำให้ภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดยะลามีฝนน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลม

๑) ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดยะลา พิจารณาตามลักษณะอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ดังนี้

๑.๑ **ฤดูร้อน** เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลาเป็นช่วงว่างของลมมรสุมจะมีลม จากทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดคือเดือนเมษายน แต่จังหวัดยะลาอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

๑.๒ **ฤดูฝน** แบ่งออกได้เป็น ๒ ช่วง ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดู มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และอีกช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม เพราะได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทยทำให้มีฝนตก โดยมีฝนสูงสุดในช่วงเดือนธันวาคม

๑.๓ **ฤดูหนาว** โดยทั่วไปเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเข้าปกคลุม แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับ อิทธิพลจากลมนี้เต็มที่ทำให้มีฝนตกชุก โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม

๒) อุณหภูมิ

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเล ทำให้ฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนมากนัก ส่วนฤดูหนาวอากาศไม่ถึงกับหนาวจัด โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๗.๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๓๒.๙ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๒.๙ องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือ เดือนเมษายน ซึ่งอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ ๔๐.๒ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๙ และ อุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ ๑๖.๐ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๑

๓) ฝน

ยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีฝนค่อนข้างดีตลอดปี ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนชุกมากกว่าฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เพราะอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้ ไม่มี เทือกเขาสูงปิดกั้น จึงได้รับมรสุมเต็มที่ทำให้มีฝนตกชุกโดยเฉพาะเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ปริมาณฝนของ จังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดี ถ้าเทียบกับทั้งประเทศ แต่ถ้าเทียบภายในภาคเดียวกันถือว่าปานกลาง ฝนเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ ๒,๒๒๒.๑ มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ ๑๗๗ วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนธันวาคม มีฝนเฉลี่ย ประมาณ ๔๒๓.๑ มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ ๒๐ วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน ๒๔ ชั่วโมง ๓๕๘.๖ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ตารางที่ ๑ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ.๒๕๕๔ -๒๕๖๗

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๔	๓,๓๓๗.๒
๒๕๕๕	๒,๑๔๗.๔
๒๕๕๖	๒,๖๗๕.๗
๒๕๕๗	๒,๐๘๐.๘
๒๕๕๘	๑,๗๙๐.๐
๒๕๕๙	๑,๙๑๑.๙
๒๕๖๐	๓,๗๑๐.๐
๒๕๖๑	๒,๓๗๘.๖
๒๕๖๒	๒,๒๔๖.๖
๒๕๖๓	๓,๑๗๘.๑
๒๕๖๔	๒,๕๗๕.๐
๒๕๖๕	๓,๐๖๐.๙
๒๕๖๖	๒,๙๒๗.๒
๒๕๖๗	๒,๖๙๒.๑

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยะลา

๔) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๐.๔ องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย ๓๓.๐ องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์ ต่ำสุดเฉลี่ย ๓๙.๕% และสูงสุดเฉลี่ย ๙๕.๗%

ตารางที่ ๒ ค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด

ปี พ.ศ.	ค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิ (°C)			ค่าเฉลี่ยของความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๖	๓๓.๐	๒๔.๐	๒๗.๐	๙๔.๙	๖๐.๖	๘๑.๗
๒๕๕๗	๓๓.๕	๒๓.๒	๒๗.๑	๙๕.๑	๕๖.๖	๘๐.๓
๒๕๕๘	๓๓.๗	๒๓.๓	๒๗.๓	๙๕.๐	๕๗.๐	๘๐.๐
๒๕๕๙	๓๔.๑	๒๓.๘	๒๗.๘	๙๔.๖	๕๕.๓	๗๙.๔
๒๕๖๐	๓๒.๙	๒๓.๖	๒๗.๐	๙๕.๗	๖๐.๕	๘๒.๖
๒๕๖๑	๓๓.๑	๒๓.๓	๒๗.๒	๙๕.๖	๕๘.๖	๘๑.๕
๒๕๖๒	๓๓.๖	๒๓.๓	๒๗.๔	๙๕.๘	๕๗.๒	๘๑.๐
๒๕๖๓	๓๓.๓	๒๓.๖	๒๗.๓	๙๕.๙	๕๘.๔	๘๑.๗
๒๕๖๔	๓๒.๙	๒๓.๓	๒๗.๑	๙๕.๗	๕๘.๙	๘๑.๕
๒๕๖๕	๓๒.๖	๒๓.๕	๒๗.๑	๙๖.๑	๖๐.๐	๘๒.๕
๒๕๖๖	๓๓.๒	๒๓.๘	๒๗.๕	๙๕.๗	๕๘.๖	๘๑.๔
๒๕๖๗	๓๔.๑	๒๔.๑	๒๘.๑	๙๕.๐	๕๕.๙	๘๐.๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดยะลา

๑.๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่านอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐-๒๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบและสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ ๒ เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาศีรี เริ่มจากอำเภอเบตงเป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ภายในจังหวัดในเขตตำบลบูดี บ้านนังสาแรง ของอำเภอเมืองยะลา อำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน

๑) ลักษณะลุ่มน้ำ

จังหวัดยะลา มีแม่น้ำสำคัญ คือแม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา อำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร บริเวณที่แม่น้ำปัตตานี ไหลผ่านอำเภอเบตง อำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตา เป็นพื้นที่สูง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงได้ก่อสร้างเขื่อนบางลางขึ้น ที่ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง มีกำลังผลิตรวม ๒๔,๐๐๐ กิโลวัตต์แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิดจากภูเขาสันกาลาศีรี ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียไหลผ่านอำเภอแว้ง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร

๒) แหล่งน้ำธรรมชาติ

แม่น้ำ จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่ค่อนข้างขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแม้จะมีการสร้างเขื่อน กักเก็บน้ำขึ้นที่บ้านบางกลาง อำเภอบันนังสตาก็ตาม แต่ใช้เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าเท่านั้น ไม่มีระบบชลประทานต่อเนื่อง จะมุ่งเน้นในเขตตอนล่างของแม่น้ำ คือ บริเวณจังหวัดปัตตานี แม่น้ำสำคัญ ในจังหวัดยะลา ได้แก่

(๑) แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในเทือกเขาสันกาลาศีรี บริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และไหลผ่านอำเภอ ยะรัง อำเภอหนองจิก และออกสู่ทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร

(๒) แม่น้ำสายบุรี แหล่งต้นน้ำอยู่บนภูเขาสันกาลาศีรีในพื้นที่อำเภอสุคีริน ไหลผ่าน อำเภอจะนะ อำเภอศรีสาคร อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา ออกสู่ทะเล อ่าวไทย ที่ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร

(๓) คลองเทพา เป็นคลองขนาดใหญ่ ต้นน้ำเกิดจากเขาตีโต๊ก เทือกเขาสันกาลาศีรี ในพื้นที่ อำเภอกาบัง ไหลผ่านอำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผ่านอำเภอสะบ้าย้อย ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย ที่อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

๓.๒) คลองธรรมชาติ จังหวัดยะลา มีลำคลองธรรมชาติ จำนวน ๓๘๓ สาย

๓.๓) หนอง บึง จังหวัดยะลา มีหนอง และบึง รวมกัน จำนวน ๑๑๓ แห่ง

๓.๔) มีน้ำพุ น้ำซับ จังหวัดยะลา มีแหล่งน้ำพุ น้ำซับ จำนวน ๑๖ แห่ง

๓) แหล่งน้ำชลประทาน

โครงการชลประทานยะลา มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

๓.๑) โครงการที่ยังไม่จ่ายโอน

(๑) โครงการพระราชดำริ จำนวน ๖๓ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๔๖,๓๘๘ ไร่

(๒) โครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย จำนวน ๓๙ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๘,๖๗๖ ไร่

รวม ๑๐๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๘๕,๐๖๔ ไร่

๓.๒) โครงการที่จ่ายโอนให้กับท้องถิ่น

(๑) โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ จำนวน ๖๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๗,๐๓๕ ไร่

(๒) โครงการศูนย์บริการเกษตรกรรมเคลื่อนที่ จำนวน ๒๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๑๒,๓๑๐ ไร่

(๓) โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕,๕๕๐ ไร่

(๔) โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๘๘ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕๐,๘๖๐ ไร่

รวมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ๒๘๖ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๑๙๐,๔๓๑ ไร่

๑.๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดยะลา

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวน	ที่อยู่	พื้นที่	พื้นที่ (ไร่)
๑	ป่ากาบัง	ต.กาบัง อ.ยะหา	๒๗๐	๑๙๘,๗๕๐.๐๐
๒	ป่ากาโสด	ต.ถ้ำทะลุ อ.บันนังสตา	๑๐.๐๕	๖,๒๘๑.๒๕
๓	ป่าเขาใหญ่	ต.ลำพะยา อ.เมืองยะลา	๓๘	๒๓,๗๕๐.๐๐
๔	ป่าจะงวีระ	ต.เกาะรอ อ.รามัน	๒๗.๙๒	๑๗,๔๕๑.๐๐
๕	ป่าต้นหยงกาลอ	ต.บางโงยสิแน อ.ยะหา	๑๑.๕๐	๗,๑๘๗.๕๐
๖	ป่าเทือกเขากาลอ	ต.บูดี อ.เมืองยะลา	๖๖.๗๕	๔๑,๗๑๙.๐๐
๗	ป่าบูกิตตำมะซู ป่าบูกิตกือแล	อ.เบตง	๐.๔๔	๒๗๕.๐๐
๘	ป่าเบตง	ต.เบตง อ.เบตง	๒๘๐	๑๗๕,๐๐๐.๐๐
๙	ป่าลากีระ	ต.กายูบอเกาะ อ.รามัน	๑๗.๖๖	๑๑,๐๓๙.๐๐
๑๐	ป่าลาบูและป่าถ้ำทะลุ	ต.สะอะอะ อ.เมืองยะลา	๓๓๔.๑๖	๒๐๘,๘๕๐.๐๐
๑๑	ป่าสกายอากูวิง	ต.บาโร๊ะ อ.ยะหา	๑๓	๘,๑๒๕.๐๐
รวม			๑,๐๖๙.๔๘	๖๖๘,๔๒๗.๗๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๒) ป่าอนุรักษ์

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในท้องที่จังหวัดยะลา

ลำดับที่	ชื่อป่าอนุรักษ์	ที่อยู่	พื้นที่ (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี	อำเภอรามัน	๑๒,๕๖๙.๐๐
๒	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	รวมทั้งจังหวัดยะลา	๔,๘๘๑.๒๕
		อำเภอยะหา	๒,๙๐๖.๒๕
		อำเภอเมืองยะลา	๑,๙๗๕.๐๐
๓	อุทยานแห่งชาติบางลาง	รวมทั้งจังหวัดยะลา	๑๖๓,๑๒๕.๐๐
		อำเภอบันนังสตา	๕,๖๔๐.๓๘
		อำเภอธารโต	๓๐,๒๙๗.๒๕
		อำเภอเบตง	๑๒๗,๑๘๗.๓๗
๔	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา	อำเภอเบตง	๖๔,๙๙๓.๐๐
รวม			๒๔๕,๕๖๘.๒๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๓) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

จังหวัดยะลา มีพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบลา-ฮาลา ท้องที่อำเภอเบตง พื้นที่ ๘๐,๓๐๐ ไร่

๔) ป่าเตรียมการสงวน

ตารางที่ ๕ แสดงพื้นที่ป่าเตรียมการสงวน

ลำดับที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
๑	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ ๑)	บันนังสตา และรามัน	๙,๑๐๖.๒๕
๒	ป่าเตรียมการสงวนป่าฝั่งขวาแม่น้ำปัตตานี (แปลงที่ ๒)	บันนังสตา และธารโต	๗๔,๓๖๘.๗๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๕) ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้

ป่าที่นิคมคืนให้กรมป่าไม้ ท้องที่อำเภอเบตง พื้นที่ ๒๕๔,๐๐๐ ไร่

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดยะลา มีประชากรจำนวน ๕๓๒,๓๒๖ คน แยกเป็น ชายจำนวน ๒๖๔,๙๒๘ คน และหญิงจำนวน ๒๖๗,๓๙๘ คน แบ่งการปกครองออกเป็น ๘ อำเภอ ๕๖ ตำบล ๓๘๐ หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๑๖ แห่ง (แยกเป็นเทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง และเทศบาลตำบล ๑๓ แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔๗ แห่ง

ตารางที่ ๖ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดยะลา

ที่	อำเภอ	เขตการปกครอง				พื้นที่ (ตร.กม.)
		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	
๑	เมืองยะลา	๑๔	๘๐	๖	๙	๔๖๒.๒๔
๒	รามัน	๑๖	๙๐	๓	๑๔	๕๑๖.๐๓๑
๓	บันนังสตา	๖	๕๐	๒	๕	๗๑๕
๔	กรงปินัง	๔	๒๓	-	๔	๑๘๕
๕	ธารโต	๔	๓๗	๑	๔	๖๗๕
๖	เบตง	๕	๓๒	๒	๓	๑,๓๒๘
๗	ยะหา	๗	๔๙	๒	๖	๔๙๙.๙
๘	กาบัง	๒	๑๙	-	๒	๔๕๑
รวม		๕๘	๓๘๐	๑๘	๔๗	๔,๘๓๒.๑๗๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๗ แสดงรายชื่อตำบลแยกรายอำเภอของจังหวัดยะลา

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนตำบล	รายชื่อตำบล
๑	เมืองยะลา	๑๔	สะเตง (เขตเทศบาล) หน้าถ้ำ บุดี สะเตงนอก ยะลา พร่อน ลำพะยา ท่าสาป บันนังสาเรง เปาะเส็ง ลิดล ลำใหม่ ยูโป ตาเซะ
๒	เบตง	๕	เบตง (เขตเทศบาล) ตาเนาะแมเราะ ยะรม อัยเยอร์เวง ธารน้ำทิพย์
๓	บันนังสตา	๖	บันนังสตา ตาเนาะปูเต๊ะ ตลิ่งชัน ถ้ำทะลุ บาเจาะ เชื่อนบางลาง
๔	ธารโต	๔	ธารโต บ้านแหร แม่หวาด คีรีเขต
๕	ยะหา	๗	ยะหา บาโร๊ะ ตาซี บาโงยซิแน ละแอ ปะแต กาดอง
๖	รามัน	๑๖	กายูบอเกาะ กาลูบิง กอตตือรี๊ะ โกตาบารู อาซ่อง เกะรอก ท่าธง จะก๊ะ เนินงาม บาโงย ยะต๊ะ บาลอ ป้อมัง วังพญา ตะลิ๊ะหลอ กาลอ
๗	กาบัง	๒	บาละ กาบัง
๘	กรงปินัง	๔	กรงปินัง สะอะ ห้วยกระทิง ปูโรง
รวม		๕๘ ตำบล รวมเขตเทศบาล	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

ณ เดือน มกราคม ๒๕๖๖ จำนวน ๕๔๕,๙๑๓ คน

* ประชากรเพศชาย จำนวน ๒๗๑,๔๘๐ คน

* ประชากรเพศหญิง จำนวน ๒๗๔,๔๓๓ คน

* จำนวนครัวเรือน จำนวน ๑๗๕,๙๘๑ คน

ตารางที่ ๘ จำนวนประชากรของจังหวัดยะลา

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	เมืองยะลา	๘๔,๑๐๑	๘๙,๕๕๑	๑๗๓,๖๕๒	๖๔,๙๙๗
๒	เบตง	๓๑,๓๐๒	๓๑,๑๕๐	๖๒,๔๕๒	๒๗,๔๗๖
๓	บันนังสตา	๓๒,๗๔๐	๓๑,๔๐๙	๖๔,๑๔๙	๑๙,๓๐๐
๔	ธารโต	๑๓,๕๔๗	๑๒,๔๖๐	๒๖,๐๐๗	๙,๘๕๖
๕	รามัน	๔๘,๕๓๘	๔๙,๖๖๗	๙๘,๒๐๕	๒๔,๘๖๐
๖	ยะหา	๓๒,๖๒๒	๓๒,๓๕๑	๖๔,๙๗๓	๑๕,๖๗๖
๗	กาบัง	๑๓,๒๓๕	๑๒,๖๗๓	๒๕,๙๐๘	๗,๓๑๕
๘	กรงปินัง	๑๕,๓๙๕	๑๕,๑๗๒	๓๐,๕๖๗	๖,๕๐๑
รวมทั้งสิ้น		๒๗๑,๔๘๐	๒๗๔,๔๓๓	๕๔๕,๙๑๓	๑๗๕,๙๘๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา

๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี

จังหวัดยะลา มีสังคมแบ่งออกได้ตามภาษาและศาสนา เป็น ๓ รูปแบบ คือ

- ๑) สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่น และนับถือศาสนาอิสลาม
- ๒) สังคมชุมชนที่พูดภาษาไทยและนับถือศาสนาพุทธ
- ๓) สังคมชุมชนที่พูดภาษาจีนและนับถือศาสนาอื่น เช่น พุทธ และคริสต์

สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่นและนับถือศาสนาอิสลามนั้น มักตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่ม ไม่ปะปนกับชุมชนที่นับถือศาสนาอื่น อยู่เป็นหมู่บ้านๆ ประกอบอาชีพด้วยกันในชุมชนเดียวกัน ส่วนน้อยที่ปะปนกัน ถ้าจำเป็นก็อยู่ปะปนกันบ้าง การนับถือศาสนา ต่างคนต่างปฏิบัติศาสนกิจของตนไป ไม่เบียดเบียนกัน อยู่ด้วยกันโดยสันติ มีบ้างที่ไม่ลงรอยกันในเรื่องศาสนา แต่เป็นเรื่องเล็กน้อย ปัจจุบันผู้ที่พูดภาษามลายูถิ่น ก็สามารถพูดภาษาไทยได้เป็นส่วนใหญ่ เพราะการศึกษาสูงขึ้น กว้างออกไปตามความเจริญของท้องถิ่น และความจำเป็นที่ต้องประกอบอาชีพสัมพันธ์กัน สำหรับชาวพุทธที่พูดภาษาไทย ก็สามารถพูดภาษามลายูถิ่นได้ นับเป็นวิวัฒนาการด้านวัฒนธรรมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ รูปแบบของชุมชนมักเกิดขึ้นโดยถือศาสนสถานเป็นจุดศูนย์กลาง เช่น วัด มัสยิด หรือสุเหร่า เพราะต้องอาศัยคนที่รวมกันเข้าเป็นชุมชนที่สนับสนุนค้ำจุนชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่นๆ เช่น การแต่งกาย การขึ้นบ้านใหม่ วันสงกรานต์ การบวชนาค วันออกพรรษา ประเพณีเดือนสิบ (วันสารทไทย) และประเพณีวันลอยกระทง ชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ ก็จะมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับจังหวัดอื่นๆ สำหรับชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีความแตกต่างไปบ้าง

การแต่งกาย

ชาวยะลาปัจจุบัน แต่งกายตามลัทธิศาสนาที่ตนนับถือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะแต่งกายแบบที่นิยมของชาวมุสลิมโดยทั่วไป ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธก็แต่งกายตามแบบของชาวไทยที่นิยมโดยทั่วไป ชาวพุทธไม่ได้นิยมเครื่องแต่งกายแบบชาวฮินดูหรือชาวอินเดียอันเป็นแหล่งของศาสนาพุทธ ชาวพุทธในชนบทแต่งกายแบบไทยแท้ตามสบาย ถ้าอยู่ในเมืองแต่งกายแบบสากลหรือตามที่ทางราชการไทยบัญญัติ นิยมค่อนข้างไปทางยุโรป ในจังหวัดยะลา มีผู้นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น คริสต์ ฮินดู น้อย

ชาวชนบทที่กล่าวว่าแต่งกายตามสบายนั้น เพราะภาคใต้มีอากาศแบ่งเป็น ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน กับฤดูฝนเท่านั้น ไม่มีฤดูหนาว ชาวชนบทที่เรียกว่าชาวบ้านนั้น ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เรื่องการสวมเสื้อ มีความจำเป็นน้อยสิ้นเปลือง จึงไม่ใคร่สวมเสื้อ เว้นแต่ผู้หญิง ผู้ชายจะนุ่งโสร่งหรือกางเกงขาสั้น โปกหัวหรือคลุมหัว ทำไร่ ทำนา ทำสวน หรือหาปลา ถ้าเข้าเมืองหรือเข้าสังคม ก็แต่งกายเรียบร้อย ตามความนิยมของสังคมในท้องถิ่นนั้น สำหรับชาวมุสลิมผู้คงแก่เรียนในทางศาสนา มักนิยมแบบชาวอาหรับก็มีอยู่เป็นอันมาก จะเห็นอยู่ทั่วไปในยุคโลกาภิวัตน์นี้ การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ มักวิวัฒนาการไปตามรูปแบบของชาวยุโรปมาก โดยเฉพาะบุคคลที่ประกอบอาชีพรับราชการ ธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ

ประเพณี

ประเพณีของชาวไทยพุทธ

๑) ประเพณีชิงเปรต การชิงเปรตเป็นประเพณีเนื่องในเทศกาลเดือนสิบของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ โดยจัดในวัดทุกวัด ในวันแรม ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยทำร้านจัดสำรับอาหารคาวหวาน ไปวาง เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้เปรตชน (ปู่ ย่า ตา ยาย และบรรพบุรุษ ที่ล่วงลับไปแล้ว) ร้านที่วางอาหาร เรียกว่า ร้านเปรต สร้างไว้กลางวัด ยกเสาสูง

๔ เสาบ้าง เสาเดียวบ้างและนิยมจัดทำร้ายเปรต ๒ ร้าน โดยแบ่งออกเป็นร้านเสาสสูง สำหรับคนหนุ่มที่มีกำลังวังชาในการปีนป่าย อีกร้านเป็นเสาเตี้ยสูงแค่อ่าว สำหรับให้เด็กและผู้หญิงได้แย่งชิง เพื่อความสนุกสนาน บนร้านเปรตจะมีสายสัญญาณวงล้อมไว้รอบและต่อยาวไปจนถึงที่พระสงฆ์นั่งทำพิธีกรรม เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว จะมีผู้ตีระฆังให้สัญญาณ บรรดาผู้มาร่วมทำบุญก็จะเข้าไปรุมแย่งสิ่งของอาหารคาวหวานที่อยู่บนร้านเปรตอย่างสนุกสนาน ซึ่งเรียกกันว่า ชิงเปรต

๒) ประเพณีบังกุลบัว การบังกุลบัวคือการทำบุญระลึกถึงญาติที่ล่วงลับไปแล้ว และนำกระดุมมาบรรจุไว้ในบัว (ที่บรรจุอัฐิ) ประจำหมู่บ้าน ในแต่ละวัดหรือบัวประจำตระกูล มีขึ้นระหว่างเดือน ๕ แรม ๑ ค่ำ ของทุกปีเป็นต้นไป ถือเป็นกิจกรรมชุมนุมญาติของแต่ละหมู่บ้านตำบล โดยเมื่อถึงวันบังกุลบัว ญาติพี่น้องลูกหลานที่ไปประกอบอาชีพหรือไปอยู่ต่างถิ่น จะพร้อมใจกันกลับบ้าน เพื่อทำบุญในวันนี้ และจะมีการทำความสะอาดตกแต่งบัว บางที่เรียกประเพณีนี้ว่า ทำบุญรดน้ำบัว

๓) ประเพณีลากพระ ลากพระหรือชักพระจะกระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา ๑ วัน คือตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ พุทธศาสนิกชนจะพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือรถหรือล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามถนนไปรวมกัน ณ จุดที่นัดหมายอาจจะเป็นวัดใดวัดหนึ่งหรือสถานที่ที่ผู้จัดงานกำหนดไว้ รถหรือล้อเลื่อนนั้น ชาวบ้านมักเรียกว่า เรือพระ ปกติจะตกแต่งเป็นรูปเรือ โดยใช้คนลากเชือกเป็น ๒ สาย บนเรือพระจะมีคนตีโพน การตีโพนนั้นเพื่อปลุกใจให้ชาวบ้านกระตือรือร้นมาร่วมพิธีลากพระ และเรียกให้ชาวบ้านที่อยู่แนวถนนได้มาร่วมพิธีเท่าที่มีเวลา อาจจะเพียงช่วงระยะทาง ๑๐ - ๒๐ เมตร และร่วมทำบุญตามศรัทธา เมื่อเรือพระแต่ละลำเดินทางไปถึงจุดนัดหมาย ก็จะมีพิธีกรรมและกิจกรรม โดยชาวบ้านจะนำอาหารถวายพระสงฆ์ที่มาพร้อมกับเรือพระ หรือพระสงฆ์ที่ชาวบ้านนิมนต์มาเพื่อร่วมงานลากพระ เพื่อพระฉันเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะร่วมรับประทานอาหาร และร่วมกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานและความสามัคคี กิจกรรมที่จัดในงานประเพณีลากพระ ได้แก่ การประกวดเรือพระ การแข่งขันตีโพนหรือกลองใหญ่ แข่งขันซัดต๋ม แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน

ประเพณีของชาวไทยมุสลิม

๑) มาแกบูโลละ “มาแกบูโลละ” เป็นภาษาท้องถิ่น แปลว่า “กินเหนียว” ประเพณีการกินเหนียวของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จะใช้ในหลายโอกาส เช่น แต่งงาน และเข้าสู่หนัด คำว่า “กินเหนียว” มิใช่ว่าเจ้าของจะบริการอาหารเฉพาะข้าวเหนียวเท่านั้น แต่เป็นการเลี้ยงอาหารธรรมดาทั่วไปนั่นเอง

๒) การเข้าสู่หนัด เป็นหลักการของศาสนาอิสลาม อันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องความสะอาด คือ การขลิบผิวหนังหุ้มส่วนปลายอวัยวะเพศชาย หรือเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า “มาโชะยารี” ซึ่งจะกระทำแก่เด็กชาย ที่มีอายุระหว่าง ๒-๑๐ ปี ส่วนการจัดเลี้ยงอาหารในวันเข้าสู่หนัด ถือว่าเป็นประเพณีอย่างหนึ่ง

๓) วันฮารีรายอ มีอยู่ ๒ วันคือ

(๑) วันอฎิลฟิตรี หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอ” เป็นวันรื่นเริงเนื่องจากการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นการกลับเข้าสู่สภาพเดิมคือ สภาพที่ไม่ต้องอดอาหาร ไม่ต้องอดน้ำ ฯลฯ อีกต่อไป วันอฎิลฟิตรี ตรงกับวันที่หนึ่งของเดือนเซาวาล ซึ่งเป็นเดือนที่ ๑๐ ทางจันทรคติและทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการ ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๒) วันอฎิลอ์ตฮา หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอหัจญ์” หมายถึง วันรื่นเริงเนื่องในวันเชือดสัตว์พลีเป็นทานบริจาคอาหารแก่คนยากจนและประชาชนทั่วไป ตรงกับวันที่ ๑๐ ของเดือนซุลฮิจญะ เป็นเวลาเดียวกับการประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครเมกกะของมุสลิมทั่วโลก ดังนั้น ชาวไทยมุสลิมจึงนิยมเรียกวันตรุษนี้ว่า วันอีดใหญ่หรือวันรายอหัจญ์ และทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔) วันเมาลิด เมาลิด เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า เกิด ที่เกิด หรือวันเกิด ซึ่งหมายถึงวันสมภพของนบีมุฮัมมัด ตรงกับวันที่ ๑๒ ของเดือนรอบีอุลอาวาร หรือเดือนที่ ๓ ตามปฏิทินอาหรับ วันเมาลิด นอกจากจะเป็นวันเฉลิมฉลองเนื่อง

ในวันสมภพของนปมูฮัมหมัดแล้ว ยังเป็นการรำลึกถึงวันที่ท่านลี้ภัยจากนครเมกกะไปสู่นครมาดีนะห์ และเป็นวันมรณกรรมของท่านอีกด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ในวันเมาลิด ได้แก่ การอัญเชิญคัมภีร์ อัน-กุรอาน การแสดงปาฐกถาธรรม การแสดงนิทรรศการ การเลี้ยงอาหาร ฯลฯ

๕) วันอาซุรอ อาซุรอ เป็นภาษาอาหรับ หมายถึง วันที่ ๑๐ ของเดือนมุฮัรรอณ ซึ่งเป็นเดือนทางศักราชอิสลาม ในสมัยท่านนบีมุฮัมมัด ได้เกิดน้ำท่วมใหญ่ยังความเสียหายแก่ทรัพย์สินไร่นาของประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดการขาดอาหารบริโภค จึงประกาศให้ผู้ที่มีสิ่งของที่เหลือพอจะรับประทานได้ ให้เอามากองรวมกัน เนื่องจากต่างคนต่างมีของคนละอย่าง ไม่เหมือนกัน ท่านนบีมุฮัมมัด ให้เอาของเหล่านั้นมากวนเข้าด้วยกัน สวากของท่านก็ได้รับประทานอาหารโดยทั่วกัน และเหมือนกัน ในสมัยท่านนบีมุฮัมหมัด (คือลฯ) ได้เกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันขณะที่กองทหารของท่านกลับจากการรบที่บาดัร ปรากฏว่าทหารมีอาหารไม่พอกิน ท่านนบีมุฮัมหมัด (คือลฯ) จึงใช้วิธีการของท่านนบีมุฮัมมัด โดยให้ทุกคนเอาข้าวของที่รับประทานได้มากวนเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งกันรับประทานในหมู่ทหาร

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ การคมนาคมขนส่ง การคมนาคมที่สะดวก มี ๒ ทาง คือ ทางรถไฟ และทางรถยนต์

๑) ทางรถไฟ จังหวัดยะลามีขบวนรถด่วน รถเร็ว สปรีนเตอร์ จากสถานีรถไฟกรุงเทพ-สถานียะลา ทุกวันใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๗ ชั่วโมง

๒) ทางรถยนต์ ตารางเดินรถภาคใต้จากสถานีขนส่งสายใต้ใหม่-จังหวัดยะลาใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๔ ไปจังหวัดชุมพร รวมระยะทางประมาณ ๔๖๐ กิโลเมตร ต่อด้วยเส้นทางหลวงหมายเลข ๔๑ หรือ ๔๒ ประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร ผ่านปากบาราเทพาถึงสามแยกดอนยาง เลี้ยวขวาอีกประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เข้าสู่จังหวัดยะลา รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ธรรมดา ออกเดินทางทุกวันจากสถานีขนส่งสายใต้ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑๗ ชั่วโมง

๑.๔.๒ ไฟฟ้า จังหวัดยะลา มีโรงผลิตไฟฟ้า จำนวน ๙ แห่ง เป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และโรงไฟฟ้าชีวมวลของบริษัทเอกชน จำนวน ๗ แห่ง มีกำลังการผลิตติดตั้งรวม ๑๗๑.๔๔ เมกะวัตต์ ดังนี้

ตารางที่ ๙ แสดงโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และโรงไฟฟ้าชีวมวลของจังหวัดยะลา

โรงไฟฟ้า	สถานที่ตั้ง	กำลังผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)
๑. โรงไฟฟ้าเขื่อนบางลาง (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๙๖.๙
๒. โรงไฟฟ้าเขื่อนบ้านสันติ (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๑.๒๘
๓. บริษัท ยะลา กรีน เพาเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัด	เมืองยะลา	๒๕.๕๖
๔. บริษัท ยะลากรีน เอนเนอร์ยี จำกัด	เมืองยะลา	๙.๙
๕. บริษัท ทีพีซีเอช เพาเวอร์ ๑ จำกัด	เมืองยะลา	๙.๙
๖. บริษัท ทีพีซีเอช เพาเวอร์ ๒ จำกัด	เมืองยะลา	๙.๙
๗. บริษัท ประชารัฐชีวมวล บันนังสตา จำกัด	บันนังสตา	๓
๘. บริษัท เบตง กรีน เพาเวอร์ จำกัด	เบตง	๗.๕
๙. บริษัท พี ซี เบตง กรีน เอนเนอร์ยี จำกัด	เบตง	๗.๕

สถานีไฟฟ้าแรงสูง

จังหวัดยะลา มีสถานีไฟฟ้าแรงสูง จำนวน ๓ แห่ง เป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และเป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๑) ขนาด ๑๑๕ KV

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๒) ขนาด ๒๓๐ KV

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายุพราชชั้นยี่ (YRA) ขนาด ๑๑๕-๓๓ KV

๑.๔.๓ ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

จังหวัดยะลา มีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียในพื้นที่อำเภอเบตง จึงมีการตั้งด่านศุลกากร ณ จุดผ่านต่าบเบตง อำเภอเบตง โดยมีด่านตรวจพืช กรมวิชาการเกษตร ตั้งอยู่ที่พื้นที่ดังกล่าวด้วย

๒) ระบบน้ำประปา

หน่วยงานที่ให้บริการทางด้านการประปาของจังหวัดยะลา มีทั้งหน่วยงานประปาส่วนภูมิภาค และการประปาเทศบาล แยกได้ดังนี้

(๑) การประปาส่วนภูมิภาค มีสำนักงานประปา จำนวน ๒ แห่ง

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลของสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค จังหวัดยะลา

สาขา	จำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	กำลังผลิตที่ใช้งาน (ลบ.ม./วัน)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม.)
๑. เบตง	๑๐,๗๙๙	๑๗,๒๘๐	๒๖๕,๖๕๘	๒๕๓,๖๕๘	๒๐๕,๒๘๕
๒. ยะหา	๒,๙๗๔	๓,๔๕๖	๑๐๓,๗๕๙	๑๐๒,๒๖๙	๖๙,๗๓๓

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาเบตงและยะหา

(๒) การประปาเทศบาลนครยะลา

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอัตราการผลิตและผู้ใช้น้ำประปา ในเขตเทศบาลนครยะลา

รายการ	๒๕๖๖
อัตราการผลิต (ลบ.ม.)	๘,๗๖๐,๐๐๐
ผู้ใช้น้ำประปา (ราย)	๒๐,๕๗๔

ที่มา : กองการประปา เทศบาลนครยะลา

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

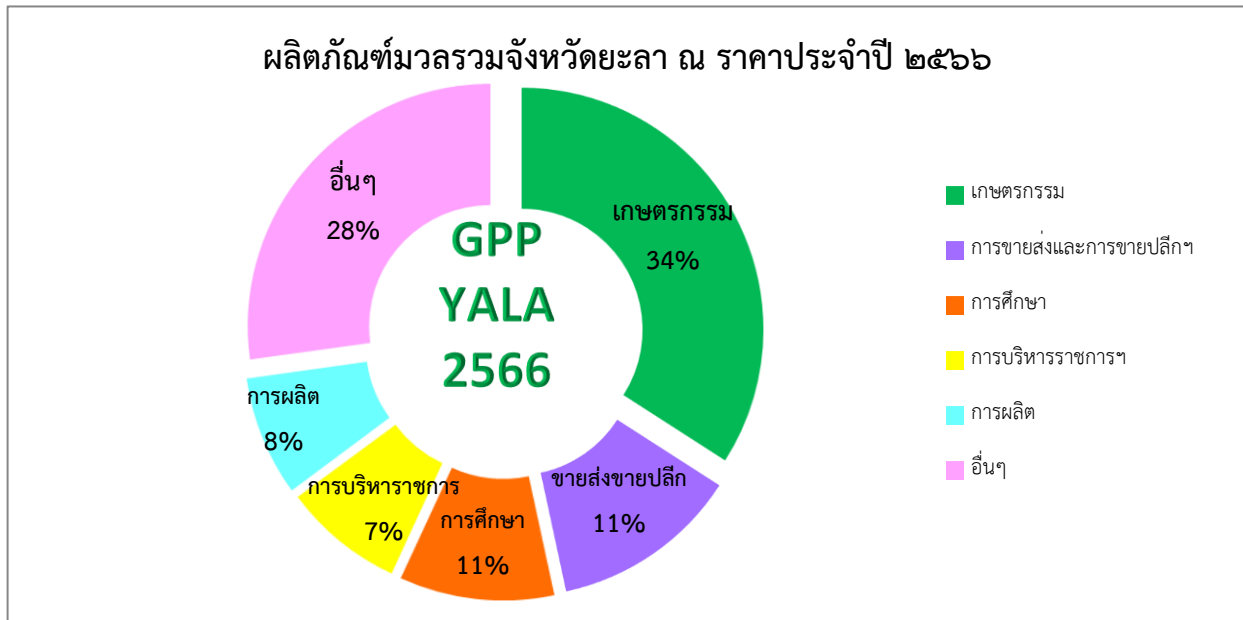
โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๖ พิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี โดยมีสัดส่วนภาคบริการ ร้อยละ ๕๕.๖ ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๓๓.๙ และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๐.๕

การผลิตภาคบริการ มีมูลค่า ๒๙,๐๕๗ ล้านบาท โดยสาขาการขนส่งและการขายปลีกฯ มีมูลค่าสูงสุด ๖,๒๗๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖ ของภาคบริการ รองลงเป็นสาขาการศึกษา และสาขาบริหารราชการฯ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐ และร้อยละ ๑๓.๔ ตามลำดับ

การผลิตภาคเกษตร มีมูลค่า ๑๗,๗๔๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๔,๔๑๘ ล้านบาท จากปีที่ผ่านมา ขยายตัวร้อยละ ๔๖.๗ จากปริมาณผลผลิตยางพาราซึ่งเป็นพืชที่สำคัญ โดยผลผลิตเพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่เพาะปลูก ภูมิอากาศที่เอื้ออำนวย และการดูแลบำรุงรักษาของเกษตรกรเพื่อเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิตจากราคาที่สูงใจ รวมถึงความต้องการใช้ยางพาราเพื่อทดแทนยางสังเคราะห์ที่ราคาปรับสูงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเพิ่มขึ้น

การผลิตภาคอุตสาหกรรม มีมูลค่า ๕,๔๗๙ ล้านบาท ลดลง ๒๔๓ ล้านบาท จากปีที่ผ่านมา หดตัวร้อยละ -๓.๕ ตามการหดตัวสาขาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน และสาขาการจัดการน้ำฯ ขณะที่สาขาไฟฟ้า ก๊าซ ใอน้ำ และระบบการปรับอากาศ ขยายตัวเพิ่มขึ้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดยะลา GPP ของจังหวัดยะลา

สาขา	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)		
	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑๗,๑๗๖	๑๓,๒๖๗	๑๗,๗๔๖
ภาคเกษตร	๑๗,๑๗๖	๑๓,๒๖๗	๑๗,๗๔๖
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๒๐๙	๒๘๔	๒๔๐
การผลิต	๓,๙๙๑	๔,๔๔๔	๔,๐๖๕
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๘๔๙	๙๓๖	๑,๑๑๕
การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๕๓	๕๗	๕๙
ภาคอุตสาหกรรม	๕,๑๐๒	๕,๗๒๒	๕,๔๗๙
การก่อสร้าง	๒,๙๑๓	๒,๗๓๘	๒,๑๓๒
การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	๖,๓๑๙	๕,๒๗๔	๖,๒๗๔
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๑,๒๓๙	๑,๒๔๗	๑,๓๑๓
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๓๑๔	๖๗๕	๙๖๔
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๗๖๓	๗๑๗	๖๑๔
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๒,๗๑๐	๒,๘๙๗	๓,๓๘๑
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๑,๖๘๔	๑,๗๗๐	๑,๘๗๘
กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๔๐	๓๖	๒๙
กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	๓๙๗	๔๙๑	๕๖๔
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๔,๐๔๒	๔,๒๖๐	๓,๙๐๓
การศึกษา	๕,๑๖๑	๕,๓๙๖	๕,๕๑๗
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๒,๐๖๑	๒,๐๙๐	๒,๑๒๒
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๙๘	๙๖	๑๐๐
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	๓๖๘	๓๘๒	๓๖๗
ภาคบริการ	๒๘,๑๐๙	๒๘,๐๗๐	๒๙,๐๕๗
Gross provincial product (GPP)	๕๐,๓๘๗	๔๗,๐๕๙	๕๒,๒๘๒
GPP Per capita (Baht)	๑๐๕,๔๕๓	๙๗,๘๘๓	๑๐๘,๑๐๘
%YOY	๓.๘๕	-๘.๙๔	๙.๒๙
Population (๑,๐๐๐ persons)	๔๗๘	๔๘๑	๔๘๔

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

สวนขวัญเมือง

เป็นสวนสาธารณะกลางเมืองยะลา ดัดแปลงมาจากสวนสาธารณะพญาโกย อยู่ห่างจากศาลเจ้าพ่อหลักเมืองประมาณ ๓๐๐ เมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐๗ ไร่ จัดให้เป็นสนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมือง โดยเฉพาะทะเลสาบ มีเนื้อที่ ๖๙ ไร่ เนื่องจากจังหวัดยะลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีพื้นที่ทั้งหมดเป็นป่าเขา ไม่มีชายแดนทะเล ทางเทศบาลเมืองยะลาจึงได้จัดทำชายหาดจำลองขึ้น มีสนามแข่งขันนกเขาชาวเสียม ซึ่งเป็นสนามมาตรฐานใหญ่ที่สุดในจังหวัดภาคใต้

น้ำตกบูเกะปิโล หรือน้ำตกตะวันรัศมี

อยู่ระหว่างตำบลบูติกับตำบลบันนังสาเรง อำเภอเมืองยะลา ที่สันเขาลูกนี้มีน้ำตกซึ่งตามประวัติเป็นที่พักผ่อนของเจ้าผู้ครองนครเมืองรามันในสมัยที่เมืองชายแดนภาคใต้ยังแยกตัวเป็น ๗ หัวเมือง อยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินสายยะลา - รามัน ๑ กม.

ถ้ำคนโท

อยู่ห่างจากตัวเมืองยะลาประมาณ ๖ กิโลเมตร บนถนนสายยะลา - ยะหาด้านขวามือ หรือถึงก่อนถ้ำคูหาภิมุขเพียง ๑ กิโลเมตร มีรถประจำทางจากตัวเมืองผ่านทุกครึ่งชั่วโมง เมื่อลงจากรถแล้วเดินเข้าไปตามถนนเล็กๆ ประมาณ ๕๐ เมตร ผ่านป่าละเมาะไปยังทิวเขากำป๋อันเป็นที่ตั้งของถ้ำสำเภาทอง และถ้ำคนโท เมื่อผ่านถ้ำสำเภาทองแล้วเดินเลียบบเชิงเขาไปอีก ๑๕ นาที จึงถึงถ้ำคนโท ซึ่งเป็นถ้ำที่มีความสวยงามและใหญ่ที่สุดในภูเขากำป๋อัน เป็นภูเขาหินอ่อน ภายในถ้ำมีหินงอก สูงประมาณ ๑๒๐ เมตร มีลักษณะคล้ายผู้หญิงนั่งสมาธิใคร ๆ เรียกเธอว่า “แม่นางมณโฑ” ซึ่งเพี้ยนมาจากชื่อถ้ำนั่นเอง นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ขุดพบพระพิมพ์เก่าแก่มากมาย โดยเฉพาะพระพิมพ์อวโลกิเตศวรแบบศรีวิชัย ซึ่งเป็นพระพิมพ์ที่มีลักษณะดีและเนื้อสวยที่สุดในบรรดาที่ขุดพบได้ทั้งหมด

ถ้ำศิลป์

ตั้งอยู่หมู่ ๒ ตำบลหน้าถ้ำในเขตอำเภอเมืองไม่ไกลจากถ้ำคูหาภิมุข การเดินทางทางใช้เส้นทางเดียวกับ วัดถ้ำคูหาภิมุข แต่ต้องเดินทางต่อไปอีก ๒ กิโลเมตร สภาพถนนลาดยางจนถึงเชิงเขา มีบันไดให้นักท่องเที่ยวเดินขึ้นไปยังปากถ้ำโดยสะดวก (ปากถ้ำสูงจากเชิงเขา ๒๘ เมตร) จุดเด่นของถ้ำศิลป์อยู่ที่ภายในถ้ำมีจิตรกรรมฝาผนัง ทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นภาพคนล่าสัตว์ เขียนด้วยสีดำและจิตรกรรมสมัยประวัติศาสตร์ เป็นภาพพระพุทธรูปประวัติตอนธิดา พระยามารช่วยวนพระพุทธรูปเจ้า ภาพนี้มีขนาด ยาว ๘ เมตร สูง ๕ เมตร แต่สภาพของจิตรกรรมค่อนข้าง ลบเลือน จิตรกรรมนี้ได้รับการยกย่องว่ามีอายุเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นงานศิลปกรรมสมัยศรีวิชัยชิ้นเดียวที่เป็นภาพจิตรกรรม การเข้าชมแจ้งความจำนงต่อครูใหญ่โรงเรียนบันนังลัวที่อยู่ใกล้ถ้ำ ซึ่งเป็นผู้เก็บรักษาอุทยานแห่งชาติ

น้ำตกตะวันรัศมี

เป็นน้ำตกที่สวยงามแตกต่างจากน้ำตกอื่นๆ เพราะเมื่อแสงแดดกระทบกับสายน้ำ จะทำให้สีของหินใต้แอ่งน้ำเป็นสีเหลืองสวยงาม น้ำตกนี้ตั้งอยู่หมู่ ๖ อำเภอรามัน ตั้งบนภูเขาบ้านป้อมมิ่ง ห่างจากตัว เมืองยะลา ประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ใช้เส้นทางยะลา - โกตาบารู ถนนลาดยางตลอด ๑๕ กิโลเมตร เลี้ยวเข้า ตำบลโกตาบารูถึง ตำบลท่าเรือ ประมาณ ๒ กิโลเมตร เลี้ยวเข้าถนนหมู่บ้านประมาณ ๒ กิโลเมตร จะถึงทางเข้าน้ำตก เข้าไปประมาณ ๕๐๐ เมตร

บึงน้ำใส

แหล่งกำเนิดปลามังกร อยู่ที่อำเภอรามัน ห่างจากตัวเมืองยะลา ๒๖ กิโลเมตร ผ่านอำเภอรามันไปทางอำเภอรือเสาะ ประมาณ ๘ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายจากถนนใหญ่เข้าสู่บ้านบึงน้ำใสหมู่ที่ ๕ ตำบลตะโละทะเล อำเภอรามัน ปลาชนิดนี้มีมาก ในแถบอินโดจีน มาเลเซีย และประเทศไทยตอนล่าง เชื่อกันว่าใครเลี้ยงปลามังกร จะมีโชคลาภ ราคาซื้อขายจึงค่อนข้างสูง

ถ้ำกระแซง

เป็นถ้ำที่สวยงามตามธรรมชาติเพดานของถ้ำมีหินย้อยมากมาย ถ้ำที่อยู่ใกล้เคียงกับถ้ำกระแซงอีก ๓ ถ้ำ ได้แก่ ถ้ำลูกอม ถ้ำน้ำลอด และถ้ำพระ ถ้ำเหล่านี้อยู่ในเขตอำเภอบันนังสตา อยู่ห่างตัวจังหวัดยะลา ๕๐ กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอบันนังสตา ๘ กิโลเมตร ใช้เส้นทางเดียวกับการไปเชื่อมบางกลาง ลักษณะเด่นของถ้ำกระแซง คือ มีลำธารไหลผ่านลอดถ้ำปากถ้ำเป็นโพรงขนาดใหญ่มองออกไปภายนอกเห็นป่าไม้ร่มรื่น และทิวทัศน์งดงามเหมาะสำหรับท่องเที่ยวพักผ่อน

น้ำตกกือลอง (สุขทาลัย)

อยู่ในนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ อำเภอบันนังสตา บนเขาปกโย๊ะ ที่นี่เป็นที่ตั้งสถานีถ่ายทอดสัญญาณห่างจากตัวเมืองประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายยะลา - เบตง แยกซ้ายเข้าทางลูกรังอีกประมาณ ๘ กิโลเมตร น้ำตกนี้ถูกค้นพบเมื่อปี ๒๕๐๗ ประกอบด้วยน้ำตก ๕ ชั้น สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงประทานนามน้ำตกแห่งนี้ว่า “น้ำตกสุขทาลัย” มีทิวทัศน์ที่สวยงามมากเหมาะสำหรับเล่นน้ำในอ่างน้ำและพักผ่อนรับประทานอาหาร ศาลาที่สร้างไว้

ถ้ำทะเล

อยู่ในเขตตำบลถ้ำทะเล อำเภอบันนังสตา ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางตามเส้นทางหลวงสาย ยะลา - บันนังสตา - เบตง และมีทางแยกสู่แหล่งท่องเที่ยวถ้ำทะเลอยู่ขวามือ จุดเด่น คือ ถ้ำหินปูนซึ่งทะเลลอดไปอีกด้านหนึ่งของภูเขาที่มีศาลประดิษฐานรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม อันเป็นที่เคารพสักการะของชาวไทย เชื้อสายจีนในจังหวัดยะลาและพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะในช่วงเดือนยี่ทางจันทรคติของจีน ซึ่งจัดให้มีเทศกาลกินเจขึ้นที่บริเวณศาลแห่งนี้จะมีนักท่องเที่ยวและผู้นับถือศรัทธาเจ้าแม่กวนอิมเดินทางมาร่วมสักการะและกินเจมากกว่าในช่วงอื่นๆ ของปี

เขื่อนบางลาง

กั้นแม่น้ำปัตตานี ที่บริเวณบางบางกลาง ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ห่างจากตัวอำเภอมือง ๕๘ กิโลเมตร ตัวเขื่อนเป็นเขื่อนหินถม แกนดินเหนียว มีความสูง ๘๕ เมตร สันเขื่อนยาว ๔๓๐ เมตร กว้าง ๑๐ เมตร อ่างเก็บน้ำมีความจุ ๒๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อน ๒,๐๘๐ ตารางกิโลเมตร

ป่าฮาลา - บาลา

หรือสวนป่าพระนามาภิไธย (ส่วนที่ ๒) เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์นานาชนิด มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส นอกจากนั้นยังเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำในเขื่อนบางลาง และนักท่องเที่ยวที่สนใจจะศึกษาการเดินทางไปธรรมชาติ การนั่งเรือ ล่องแพ ตกปลา สามารถติดต่อได้ที่กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๔๕ ถนนสุขยางค์ อำเภอบางเบตง จังหวัดยะลา

วนอุทยานน้ำตกธารโต

อยู่ที่ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต เป็นวนอุทยานและป่าสงวน มีเนื้อที่ ๑,๐๐๐ ไร่ เป็นน้ำตกที่สวยงามลดหลั่นกันลงมาถึง ๙ ชั้น ห่างจากตัวเมืองออกไปตามถนนยะลา - เบตง ประมาณ กิโลเมตรที่ ๕๗-๕๘ มีทางลูกรังแยกเข้าไป ๒ กิโลเมตร ประกาศเป็นวนอุทยาน เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๓ น้ำตกละออรู้ง

เป็นน้ำตกที่ตั้งอยู่ระหว่างเขตติดต่อ อำเภอธารโตและอำเภอเบตงห่างจากจังหวัดยะลาประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ใช้เส้นทางยะลา - เบตง ถนนลาดยางตลอด ก่อนถึงอำเภอเบตงประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จะมีถนนดินแยกเข้าน้ำตก ประมาณ ๑๐๐ เมตร น้ำตกแห่งนี้มีความงดงามอันเกิดจากละออรู้งน้ำตกกระทบแสงแดด มองเห็นเป็นสีรุ้งอยู่เบื้องล่างริมภูผาบริเวณร่มรื่นตลอดทั้งวัน

บ่อน้ำร้อน

เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่งของเบตงที่มีน้ำพุเดือดขึ้นมาจากพื้นดินในหมู่บ้านระเราะปะไร ตำบลตาเนาะ - แม่ระเราะ ห่างจากอำเภอเบตง ประมาณ ๔ กิโลเมตร แยกขวาเข้าไปอีก ๖ กิโลเมตร ตรงจุดบริเวณที่น้ำเดือดสามารถต้มไข่สุกภายใน ๗ นาที และเชื่อกันว่าน้ำแร่นี้สามารถรักษาโรคผิวหนังได้

๑.๖.๒ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์/ศาสนสถาน

พระพุทธไสยาสน์วัดคูหาถ้ำกมุข (วัดหน้าถ้ำ)

ตั้งอยู่ที่ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมือง ไปตามเส้นทางยะลา - หาดใหญ่ ห่างจากตัวเมือง ๖ กิโลเมตร ตามเส้นทางไปสู่อำเภอยะหา ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่าวัดหน้าถ้ำ เพราะภายในวัดนี้มีถ้ำใหญ่แห่งหนึ่ง มีพระพุทธไสยาสน์ของโบราณขนาดใหญ่ประดิษฐานอยู่ภายใน สันนิษฐานว่าสร้างมาแต่ปี พ.ศ. ๑๓๐๐ เป็นพระพุทธไสยาสน์สมัยศรีวิชัย มีขนาดความยาว ๘๑ ฟุต ๑ นิ้ว เชื่อกันว่าเดิมเป็นปางนารายณ์บรรทมสินธุ์ เพราะมีภาพนาคแผ่พังพานปกพระเศียร ต่อมาจึงได้ดัดแปลงเป็นพระพุทธไสยาสน์แบบหินยาน พระพุทธไสยาสน์วัดหน้าถ้ำแห่งนี้ชาวภาคใต้ถือว่าเป็น ปูชนียสถานที่สำคัญ ๑ ใน ๓ ของดินแดนภาคใต้ คือ พระบรมธาตุเมืองนครฯ พระธาตุไชยาที่สุราษฎร์ธานี และพระพุทธไสยาสน์ วัดหน้าถ้ำ นอกจากนี้ภายในถ้ำยังมีหินงอกหินย้อยสวยงาม ในบริเวณใกล้ๆ กัน มีถ้ำอีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า ถ้ำมืด ซึ่งภายในมีหินงอกหินย้อยเป็นรูปลักษณะต่างๆ เช่น ม่าน เศียรช้างเอราวัณ ฯลฯ เย็นสะอาดไหลจากโขดหินธรรมชาติ มีไฟฟ้าติดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวที่จะชมถ้ำมืดแห่งนี้

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

เป็นที่ตั้งของหลักเมืองจังหวัดยะลา ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนชาวจังหวัดยะลา ตั้งอยู่ใจกลางวงเวียนหน้าศาลากลางจังหวัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยอดเสาหลักเมืองให้เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ภายในศาลประดิษฐานเสาหลักเมือง ซึ่งสร้างด้วยแก่นไม้ชัยพฤกษ์ สูง ๕๐ เซนติเมตร วัดโดยรอบที่ฐาน ๔๓ นิ้ว ที่ปลาย ๓๖ นิ้ว พระเศียรยอดเป็นรูปพรมจรรย์พักรตร์และเปลวไฟ บริเวณโดยรอบเป็นสวนสาธารณะ ร่มรื่น สวยงาม เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไปจะมีการจัดงานสมโภชเจ้าพ่อหลักเมือง ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๑ พฤษภาคม ของทุกๆ ปี

พระมหาธาตุเจดีย์ พระพุทธธรรมประกาศ

ตั้งอยู่ที่วัดพุทธาธิวาส ถนนรัตนกิจ องค์เจดีย์ตั้งอยู่บนเนินเขา มีความกว้าง ๓๙ เมตร สูง ๓๙.๙ เมตร เป็นมหาธาตุเจดีย์ที่สวยงาม และใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ภายในพระมหาธาตุเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ศิลปะการก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยประยุกต์

มัสยิดกลางจังหวัดยะลา

เป็นมัสยิดใหญ่ประจำจังหวัดยะลา ตั้งอยู่ด้านซ้ายของถนนสายยะลา-ปัตตานี ในเขตเทศบาลเมืองยะลา โดยผ่านบริเวณที่ทางรถไฟตัดข้ามถนนไปเพียง ๒๐๐ เมตร มัสยิดแห่งนี้เพิ่งสร้างเสร็จ เมื่อพ.ศ.๒๕๒๗ รูปทรงงดงาม เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันออกที่สอดแทรกเส้นกรอบทรงสุเหร่าไว้ได้อย่างกลมกลืน ด้านหน้าเป็นบันไดกว้าง สูงประมาณ ๓๐ ชั้น ทอดสู่ลานชั้นบน หลังคาทรงสี่เหลี่ยม มีโดมใหญ่อยู่กลาง นักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าชมได้ด้วยความสำราญ

๑.๖.๓ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวัฒนธรรม

สวนสาธารณะสนามช้างเผือก

สนามโรงพิธีช้างเผือก ตั้งอยู่ใจกลางเมืองยะลา มีพื้นที่ ๘๐ ไร่ เคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีน้อมเกล้าฯ ถวายช้างเผือก “**พระเศวตสุรคชาธาร**” แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๑ ปัจจุบันได้รับการตกแต่งด้วยไม้ดอก ไม้ใบ และไม้ประดับไว้อย่างสวยงาม มีสระน้ำ มีศาลากลางน้ำ รูปปั้นจำลองของสัตว์ต่างๆ หลายชนิด ประชาชนนิยมไปพักผ่อนในยามว่างเป็นจำนวนมาก และในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน เทศบาลจัดให้มีการแสดงดนตรีเพื่อให้ประชาชน ไปพักผ่อนหย่อนใจในสวนสาธารณะได้รับความเพลิดเพลินอีกด้วย

อำเภอเบตง

เบตงเมืองในหมอก เมื่อดูแผนที่ประเทศไทยแล้ววัดระยะทางจากจุดเริ่มต้นกรุงเทพมหานครลงไปทางใต้สุดเป็นระยะทางไกลสุดผืนแผ่นดินไทยตรงจุดที่เป็นแหลมยื่นเข้าไปในประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย อาณาบริเวณนั้นคือ “**เบตง**” เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา ภูมิประเทศในเขตเทศบาลเมืองเบตงมีภูเขาปกคลุมอยู่ทั่วไป บางคนเรียกอำเภอเบตงว่า “**เมืองในหมอก**” ช่วงเช้าจะมีหมอกปกคลุมไปทั่วทั้งอำเภอเบตงเป็นเมืองชายแดนที่น่าเที่ยวเมืองหนึ่ง เพราะมีคนเกือบทุกชาติทุกภาษาพักอยู่ในเบตงโดยเฉพาะในเขตเทศบาล มีคนจีนมาอาศัยอยู่หลายคน เช่น คนกวางไส กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน แต่จิว ฯลฯ ส่วนคนไทยมีทั้งไทยเหนือ ไทยใต้ ไทยกลางทุกภาค นอกจากนี้ก็มีไทยอิสลาม ตลอดจนชาวญี่ปุ่น เกาหลี และฝรั่งชาติต่าง ๆ เข้ามาทำค้าขายผู้ที่มีความสนใจด้านภาษา แล้วจะเรียนรู้ได้หลายภาษาทีเดียว โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ชาวเบตง มีโอกาสใช้มาก เพราะเป็นเมืองชายแดน มีแขกชาวต่างประเทศเข้าออกเป็นประจำ และชาวเบตง ก็มีโอกาสออกต่างประเทศด้านมาเลเซีย สิงคโปร์ ชาวเบตงเป็นคนขยันในการประกอบอาชีพมีความเป็น อยู่ดี มีความสามัคคี รักความสงบ

อุโมงค์เบตง

ตั้งอยู่หมู่ ๒ บ้านปิยะมิตร ๑ ตำบลตะเนาะแมเราะ เข้าทางเดียวกับบ่อน้ำร้อนเบตงอยู่ถัดจากน้ำตกอินทสรไปอีก ๓ กิโลเมตร เป็นอุโมงค์ดินซึ่งอดีตขบวนการโจรคอมมิวนิสต์มลายา (จคม.) สร้างขึ้นบนเนินเขาในป่าที่บสำหรับเป็นฐานปฏิบัติการต่อสู้ทางการเมือง ปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง

ตู้ไปรษณีย์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ตั้งอยู่ที่อำเภอเบตงในเขตเทศบาลมูมถนนสุขยางค์ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยคุณสงวน จิระจินดา อดีตนายไปรษณีย์โทรเลข อำเภอเบตง เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ของอำเภอเบตงในเรื่องการติดต่อสื่อสารลักษณะของตู้เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นรูปกลมทรงกระบอก แยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนฐานและส่วนตัวตู้ ส่วนสูงของตู้คือ ๒๙๐ เซนติเมตร นับจากฐานขึ้นไปรวมความสูงของตู้ด้วย วัดได้ ๓๒๐ เซนติเมตร ปัจจุบันตู้ไปรษณีย์ใบนี้ยังใช้งานอยู่

ไก่อเบตง - ปลาเบตง

ไก่อเบตง ชาวบ้านเรียกว่า “**ไก่อวางใส**” เป็นไก่อพันธุ์เนื้อ มีรสอร่อยมาก มีผู้นำไก่อพันธุ์เบตงไปเลี้ยงที่ท้องถิ่นอื่น แต่มีอาจที่จะนำไปเลี้ยงได้ เพราะอากาศไม่เหมือนที่เบตง ไก่อพันธุ์ดังกล่าวจะไม่เติบโตและอาหารที่ขึ้นชื่อลือชาของเบตงอีกอย่างหนึ่ง คือ ปลาเบตง ซึ่งภาษาจีนเรียกว่า “**เฉาฮื้อ**” เนื้อปลามีรสมัน เนื้อละเอียด ขวนรับประทานยิ่งนัก

นกนางแอ่นเบตง

เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองเบตง คือ เมื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงคือระยะที่ต้นยางพาราผลัดใบ (ประมาณเดือนกันยายน - มีนาคม) ในยามเย็นก่อนที่พระอาทิตย์จะกลับไปเมืองเบตงจะดำทะมึนไปหมด นกนางแอ่นเหล่านี้จะบินมาจากป่าดงอย่างมืดฟ้ามัวดิน นกนางแอ่นนับหมื่นนับแสนจะเกาะนอนอยู่บนสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ เบียดตัวกันแน่นขนัด ซึ่งถ้าหากไปเบตงตอนกลางวันท่านจะไม่ได้เห็นนกนางแอ่นหลงเหลืออยู่เลย

สวนสาธารณะเทศบาลตำบลเบตง

สวนสาธารณะแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ ๑๒๐ ไร่ ตั้งอยู่บนเนินเขากลางเมืองเบตงเป็นจุดชมทัศนียภาพมุมกว้างของเมืองเบตง ภายในสวนร่มรื่นไปด้วยไม้ยืนต้นไม้ดอกนานาพันธุ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ สวนนก สวนสัตว์ สถานที่แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สวนสุขภาพ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเบตง

หมู่บ้านชาวกู

อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านแหร์ อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ห่างจากตัวจังหวัดยะลาไปทางเบตงประมาณ ๘๐ กิโลเมตร และห่างจากถนนใหญ่ลี้กเข้าไประมาณ ๔ กิโลเมตร เป็นที่อยู่อาศัยของชนพื้นเมืองที่เรานิยมเรียกว่า “**เงาะ**” หรือ “**เงาะชาวกู**” บ้านเรือนของชาวกูสร้างด้วยไม้ไผ่หลังคาจาก มีประมาณ ๒๐-๓๐ หลังคาเรือน มีอาชีพในการทำไร่และหาของป่า ปัจจุบันได้มีการพัฒนาหมู่บ้านแห่งนี้ โดย กรมประชาสงเคราะห์รวบรวมให้อยู่ในบริเวณเดียวกันได้ จำนวน ๒๑ ครอบครัว ๕๒ คน ได้จัดสร้างบ้านให้อยู่อาศัยที่ดีขึ้น ปลุกยงพาราพันธุ์ดีให้จำนวน ๓๐๐ ไร่ และได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขอใช้คำว่า “**ศรีธารโต**” ให้ทุกคนใช้เป็นนามสกุลเด็กๆ สามารถเรียนรู้ และมีการศึกษาที่ก้าวหน้ามากขึ้น มีครูจากจังหวัดและเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนเข้าไปให้ความรู้ ทำให้ชาวกูมีความเจริญขึ้นมา

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ คริวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

จังหวัดยะลา มีจำนวนประชากรรวม ๕๔๕,๙๑๓ ราย แยกเป็นจำนวนประชากรเพศชาย ๒๗๑,๔๘๐ ราย จำนวนประชากรเพศหญิง ๒๗๔,๔๓๓ ราย มีคริวเรือนทั้งหมด ๑๗๕,๙๘๑ คริวเรือน และมีคริวเรือนทำการเกษตรจำนวน ๗๒,๓๖๔ คริวเรือน แยกเป็นประชากรในภาคเกษตรเพศชาย ๑๑๙,๘๑๖ ราย ประชากรในภาคเกษตรเพศหญิง ๑๑๗,๕๑๕ ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๓๗,๓๓๑ ราย

ตารางที่ ๑๔ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัด

ที่	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน		จำนวน			พื้นที่ (ไร่)		
		ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากรในภาคเกษตร (คน)			ทั้งหมด	ถือครองทำการเกษตร	อื่น ๆ
				ชาย	หญิง	รวม			
๑	เมืองยะลา	๓๔,๙๗๓	๙,๕๐๕	๑๓,๕๙๐	๑๔,๓๑๙	๒๗,๙๐๙	๑๓๔,๒๒๖	๑๑๖,๕๐๖	๕๙,๑๔๒
๒	เบตง	๒๗,๑๒๐	๙,๒๖๙	๑๐,๘๕๙	๘,๑๐๒	๑๘,๙๖๑	๘๒๓,๘๑๖	๓๔๘,๑๓๒	๔๗๕,๖๘๔
๓	บันนังสตา	๑๘,๑๖๒	๑๓,๓๔๒	๒๐,๙๔๘	๒๐,๔๗๔	๔๑,๔๒๒	๓๘๒,๑๒๓	๒๕๕,๓๖๗	๑๒๖,๗๕๖
๔	ธารโต	๙,๒๔๓	๕,๖๖๖	๙,๔๒๘	๘,๙๓๙	๑๘,๓๖๗	๕๖๒,๓๗๒	๒๘๙,๐๔๗	๑๖๑,๑๕๔
๕	ยะหา	๑๔,๘๘๒	๙,๕๙๓	๑๘,๖๗๙	๑๘,๔๐๐	๓๗,๐๗๙	๓๑๐,๙๖๐	๒๓๘,๕๑๕	๗๒,๔๔๕
๖	รามัน	๒๔,๘๐๘	๑๖,๔๔๙	๒๘,๙๙๗	๒๙,๖๙๒	๕๘,๖๘๘	๓๑๘,๘๐๑	๒๒๖,๗๔๐	๙๓,๘๖๔
๗	กาบัง	๗,๓๑๕	๓,๙๕๓	๕,๘๖๒	๖,๓๕๑	๑๒,๒๑๓	๒๗๗,๒๖๖	๑๖๔,๔๒๓	๑๑๒,๘๔๓
๘	กรงปินัง	๖,๕๑๗	๔,๕๘๗	๑๑,๔๕๔	๑๑,๒๓๘	๒๒,๖๙๒	๑๑๒,๒๔๘	๙๓,๔๙๔	๕,๕๕๖
รวม		๑๔๓,๐๒๐	๗๒,๓๖๔	๑๑๙,๘๑๖	๑๑๗,๕๑๕	๒๓๗,๓๓๑	๒,๘๖๑,๘๑๒	๑,๗๓๒,๒๒๔	๑,๑๐๗,๓๔๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

พื้นที่ทั้งหมด ๒.๘๗๙ ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ๑.๗๒๔ ล้านไร่ (๖๓.๑๑% ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ถือครองทำการเกษตรจริง จำนวน ๑.๖๙๑ ล้านไร่ (ร้อยละ ๙๓.๐๖) ได้แก่ ปลูกยางพารา ๑.๑๘๕ ล้านไร่, ไม้ผล ๐.๑๒๑ ล้านไร่, ไม้ยืนต้น ๐.๐๒๔ ล้านไร่, ข้าว ๐.๐๔๐ ล้านไร่, พืชผัก ๐.๐๐๑ ล้านไร่, พืชไร่ ๐.๐๐๐๑ ล้านไร่, ประมง ๐.๐๓๓ ล้านไร่, และปศุสัตว์ ๐.๑๐๘ ล้านไร่ และเป็นพื้นที่ถือครองที่ไม่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน ๐.๑๔๙ ล้านไร่ (ร้อยละ ๖.๙๔) โดยพื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน มีครัวเรือนเกษตรกร ๗๒,๓๖๔ ครัวเรือน ในปีการเพาะปลูก ๒๕๖๖ มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ยางพารา ทุเรียน มังคุดและลองกอง มีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญดังนี้ (สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา : ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑๕ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ ปี ๒๕๖๗

ที่	อำเภอ	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตรทั้งหมด(ไร่)	เนื้อที่ทำการเกษตรจริง (ไร่)							เนื้อที่ทำการเกษตรอื่น ๆ	
			เนื้อที่ทำการปลูกพืช							ประมง	ปศุสัตว์
			ข้าว	ยางพารา	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	พืชไร่			
๑	เมือง	๑๐๗,๕๑๕	๖,๔๐๐.๘๒	๕๒,๕๕๕.๙๐	๔,๘๓๗.๐๐	๓,๓๐๖.๗๕	๑,๒๒๑.๕๐	๒๘๗.๕๐	๓,๐๑๖	๒,๒๖๐	
๒	เบตง	๓๔๘,๑๓๒	-	๒๙๒,๑๕๓.๕๐	๕๒,๙๕๗.๕๐	๑,๑๙๙.๕๐	๔๔๓.๗๕	-	๖๒๗	๓๐๑	
๓	บันนังสตา	๒๕๕,๓๖๗	๑๐.๐๐	๑๘๒,๗๗๔.๐๐	๔๐,๘๗๗.๐๐	๑,๒๕๖.๐๐	๒๔๑.๐๐	-	๖๐๖	๓,๖๗๘	
๔	ธารโต	๒๘๙,๐๔๗	-	๙๑,๐๙๔.๐๐	๒๖,๐๒๐.๒๕	๑,๓๔๙.๗๕	๑๕.๐๐	-	๓๗	๙๖๒	
๕	ยะหา	๒๓๘,๕๑๕	๒๘๐.๖๒	๑๗๕,๑๐๐	๕,๘๑๗.๕๐	๒,๗๕๕.๕๐	๓๓๔.๐๐	๙๓.๓๔	๓๘๘	๕๘๙	
๖	รามัน	๒๒๖,๒๕๓	๑๓,๘๔๐.๓๑	๑๔๔,๖๕๖.๐๐	๑๐,๕๓๕.๒๕	๗,๖๐๕.๐๐	๑,๑๒๑.๕๐	๑๕๐.๐๐	๕๙๐	๔,๓๕๐	
๗	กาบัง	๑๖๔,๔๒๓	-	๑๔๖,๖๔๘	๓,๙๕๘.๐๐	๑,๗๒๔.๐๐	๑๕๕.๐๐	๓๐.๐๐	๒๗๒	๓๐๐	
๘	กรงปินัง	๙๓,๔๙๔	๓.๐๐	๗๗,๕๕๖.๐๐	๗,๙๓๒.๐๐	๑,๓๐๗.๐๐	๗๒๙.๐๐	๔๐.๐๐	๑๒๕	๑๖๑	
รวม		๑,๗๒๒,๗๔๖	๒๐,๕๓๔.๗๕	๑,๑๖๓,๑๔๗.๙๐	๑๕๒,๓๔๗.๕๐	๒๐,๕๐๓.๕๐	๔,๒๖๐.๗๕	๖๐๐.๘๔	๕,๖๖๑	๑๒,๖๐๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา สำนักงานประมงจังหวัดยะลา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓.๑ พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

๑) น้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำที่ประชาชนจังหวัดยะลาใช้เพื่อการเกษตรประกอบด้วย บ่อบาดาลส่วนตัว ๕๗๐ บ่อ บ่อบาดาลสาธารณะ ๗๒๐ บ่อ และบ่อที่มีเครื่องสูบน้ำ ๖๓ แห่ง สระ ๑๖๔ แห่ง ฝายส่วนตัว ๔๕ แห่ง และคลองชลประทานส่งน้ำ ๕ แห่ง

ตารางที่ ๑๖ แสดงสระเก็บน้ำขนาดเล็ก และบ่อบาดาล

อำเภอ	จำนวนสระเก็บน้ำขนาดเล็ก	จำนวนบ่อบาดาลอื่นๆ
๑. เมืองยะลา	๔๔	๑๙๒
๒. กรงปินัง	๐	๔๒
๓. ยะหา	๖	๑๐๗
๔. กาบัง	๑๐	๒๕
๕. รามัน	๑๒๘	๑๒๙
๖. บันนังस्ता	๐	๒๘
๗. ธารโต	๐	๑๙
๘. เปตง	๐	๒๘
รวม	๑๘๘	๕๗๐

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๒) แหล่งน้ำชลประทาน โครงการชลประทานยะลา มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประกอบด้วย

๒.๑) โครงการที่ไม่ถ่ายโอน

(๑) โครงการพระราชดำริ จำนวน ๖๓ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๔๖,๓๘๘ ไร่

(๒) โครงการป้องกันตนเองชายแดนไทย-มาเลเซีย จำนวน ๓๙ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๘,๖๗๖ ไร่

รวม ๑๐๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๘๔,๐๖๔ ไร่

๒.๒) โครงการที่ถ่ายโอนให้กับท้องถิ่น

(๑) โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ จำนวน ๖๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓๗,๐๓๕ ไร่

(๒) โครงการศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่ จำนวน ๒๒ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๑๒,๓๑๐ ไร่

(๓) โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๗ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕,๕๕๐ ไร่

(๔) โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๘๘ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๕๐,๘๖๐ ไร่

รวมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ๒๘๖ โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ ๑๙๐,๔๓๑ ไร่

๒.๓.๒ แหล่งน้ำอื่น ๆ

๑) ลักษณะลุ่มน้ำ

จังหวัดยะลา มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังस्ता อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา อำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และไหลลงสู่

ทะเลที่อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๒๑๐ กิโลเมตร บริเวณที่แม่น้ำปัตตานีไหลผ่านเขตอำเภอเบตง อำเภอธารโต และอำเภอบันนังสตาเป็นพื้นที่สูง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงได้ก่อสร้างเขื่อนบางลางขึ้นที่ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอีกแห่งหนึ่งของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง มีกำลังผลิตรวม ๒๔,๐๐๐ กิโลวัตต์

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยระหว่าง ๑๐๐ - ๒๐๐ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบและสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ ๒ เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตงเป็นแนวยาว กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ในจังหวัด ในเขตตำบลบูตี บันนังสาเรง ของอำเภอเมืองยะลา กิ่งอำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี ต้นกำเนิดจากภูเขาสันกาลาคีรี ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ไหลผ่านอำเภอแว้ง อำเภอรีอเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร

๓) น้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำที่ประชาชนชาวจังหวัดยะลาใช้เพื่อการเกษตร ประกอบด้วย บ่อบาดาลส่วนตัว ๑,๓๕๖ บ่อ บ่อบาดาลสาธารณะ ๗๒๐ บ่อ และบ่อที่มีเครื่องสูบน้ำ ๖๓ แห่ง สระ ๑๖๔ แห่ง ฝายส่วนตัว ๔๕ แห่ง และคลองชลประทานส่งน้ำ ๕ แห่ง

๔) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดยะลา มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ห้วย ลำธาร คลอง ๓๘๓ สาย มีหนองบึง ๑๑๓ แห่ง มีน้ำพุ น้ำซับ ๑๖ แห่ง

๕) แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่จังหวัดยะลา ประกอบด้วย แหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - มาเลเซีย และโครงการขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่ โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ รวมทั้งสิ้น ๒๑๑ โครงการ สามารถเก็บกักน้ำได้ ๘.๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ๑๓๖,๒๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๓๒ ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรของจังหวัด ๑,๖๓๘,๐๐๘ ไร่

๖) สถานการณ์ลุ่มน้ำ

ปริมาณน้ำทั้งปีสูงสุด ประมาณ ๒,๓๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นปริมาณน้ำท่าที่ไหลในช่วงฤดูฝน ร้อยละ ๗๓.๕ การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำจนถึงปัจจุบัน มีความจุรวมทั้งสิ้น ๑,๔๐๔.๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตรหรือประมาณร้อยละ ๕๓ ของปริมาณน้ำท่ารายปี ความจุทั้งหมดเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนบน การพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่าง โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ ซึ่งถือว่ามีความศักยภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเก็บกักน้ำ ไว้ใช้ในฤดูแล้งได้น้อยมาก ลุ่มน้ำปัตตานี มีพื้นที่ชลประทาน ๒๕๒.๑๓๐ ไร่ พื้นที่การเกษตรที่เหลือ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานจึงอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก อย่างไรก็ตามพื้นที่นอกเขตชลประทานส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราษฎรขยายพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณที่ดอนและพื้นที่ลาดเชิงเขา ซึ่งเป็นปัญหาในการจัดหาน้ำ

๗) การพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่อยู่ในแผนของกรมชลประทาน มีจำนวนทั้งหมด ๕๕ โครงการ แบ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ ๑ แห่ง โครงการขนาดกลาง ๘ แห่ง ขนาดเล็ก ๔๖ แห่ง ซึ่งสามารถแบ่งตามกรอบการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทานได้ดังนี้ โครงการประเภทอ่างน้ำมี ๗ แห่ง โครงการพัฒนาฝาย มี ๒๐ แห่ง ปตร. /เขื่อนระบายน้ำ ๑ แห่ง พัฒนาระบบส่งน้ำ ๒๐ แห่ง โครงการเหลียวหลัง ๑ แห่ง และโครงการอื่นๆ ๔ แห่ง ได้พื้นที่ชลประทานทั้งสิ้นประมาณ ๓๑,๓๕๘ ไร่ และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ จึงได้จำแนกแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำออกเป็น ๓ ระยะ คือ แผนระยะสั้น แผนระยะกลางและแผนระยะยาว

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด

ตารางที่ ๑๗ แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๗

ชนิดพืช	จำนวน ครัวเรือนที่ปลูก (ครัวเรือน)	เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่ เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)
ยางพารา	๕๓,๒๑๕	๑,๑๖๑,๖๙๕.๔๐	๑,๐๒๙,๖๓๙.๐๖	๒๓๐,๙๓๗.๔๑	๒๓๐.๗๓	๔๙.๔๗
ทุเรียน	๒๑,๖๘๔	๙๗,๔๐๔.๙๑	๖๒,๐๖๗.๐๐	๗๑,๗๔๔.๖๒	๙๒๐.๖๒	๘๖.๘๔
ลองกอง	๑๓,๗๗๙	๑๗,๖๐๑	๑๗,๔๑๐	๒,๙๕๑.๑๒	๒๓๑.๒๔	๑๔.๒๔
ข้าว	๓,๗๘๓	๑๗,๖๓๑	๑๗,๘๕๕.๔๙	๕,๖๒๒.๔๒	๒๕๖.๙๗	๑๑.๘๒
มันคุด	๗,๗๔๕	๖,๕๕๕	๖,๒๓๔.๓๐	๓,๖๗๓.๒๕	๔๒๐.๒๙	๑๙.๔๗
ปาล์มน้ำมัน	๑,๓๐๒	๗,๕๖๙.๒๕	๖,๓๔๖.๙๖	๑๐,๐๒๗.๙๐	๑,๗๙๐.๐๑	๙๑.๔๘
มะพร้าว	๖,๕๖๙	๕,๒๓๙.๕๐	๔,๘๖๓.๕๐	๔,๐๙๑.๒๓	๙๑๗.๐๔	๒๐.๘๙
เงาะ	๔,๘๘๖	๑,๙๖๖	๑,๙๖๐	๑,๑๔๔.๑๗	๕๓๒.๑๑	๑๔.๒๑
กล้วยหิน	๔,๙๗๙	๓,๑๗๘	๒,๒๐๘	๑,๔๐๑.๐๗	๘๘๘.๔๗	๑๗.๑๗
ส้มโชกุน	๓๘	๖๖๗	๖๔๔	๑,๘๖๕	๑,๔๗๒	๑๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๔.๒ ด้านการปศุสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงทั้งหมด ปี ๒๕๖๖

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
ไก่พื้นเมือง	๓๖,๙๒๒	๗๑๗,๘๗๙	-	-	๑๐๑	-
เป็ดเทศ	๑๕,๔๐๒	๒๑๙,๗๗๓	-	-	๙๔	-
ไก่ไข่	๔๘๗	๖๗,๓๕๔	-	-	-	-
โคเนื้อ	๑๗,๖๒๖	๕๘,๓๗๖	-	-	๙๙	-
แพะ	๑๓,๖๙๑	๖๘,๕๔๑	-	-	๑๐๑	-

ชนิดสัตว์	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
ไก่เนื้อ	๓๔๓	๗๙,๑๐๓	-	-	๕๕	-
สุกร	๑๐๑	๕,๑๔๖	-	-	๙๓	-
แกะ	๖๖๖	๓,๖๐๗	-	-	๑๖๕	-
กระป๋อง	๒๙๔	๑,๖๗๖	-	-	๘๒	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา

๒.๔.๓ ด้านการประมงของจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๑๙ ด้านการประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๖

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
ปลาจาระเม็ดน้ำจืด	๒๔	๖.๕๒	๓.๕๘	๕๐	๑๒๙,๐๐๐
ปลาจีน	๖๓	๙.๘๒	๑๒.๕๓	๒๔๐	๑,๘๒๔,๐๐๐
ปลาดุก	๑,๔๐๘	๑๙๕.๗๘	๓๓๖.๔๙	๕๐	๑๗,๓๒๕,๕๐๑
ปลาตะเพียน	๘๒	๒๒.๘๙	๑๕.๒๗	๔๕	๑,๑๔๐,๓๐๐
ปลานิล	๖๔๖	๑๖๙.๘๕	๑๕๔.๑๖	๘๐	๒๖,๐๖๗,๒๐๐
ปลาหมอ	๕๙	๕.๒๓	-	๙๐	๒๐๗,๐๐๐
ปลาพลวงชมพู	๑๑	๓.๓๘	๐.๖๐	๓,๐๐๐	๑,๕๖๐,๐๐๐
ปลาน้ำจืดอื่นๆ	๙๑	๑๘.๑๕	๑๓.๐๗	๔๕	๑๒๑,๕๐๐

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดยะลา

๒.๔.๔ สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น/สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของจังหวัดยะลา

๑) สินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่

(๑) ปลาพลวงชมพู (ปลากือเลาะห์) เป็นปลาน้ำจืดพื้นถิ่นหายากที่มีแหล่งกำเนิดและอาศัยอยู่ในลำธารของเทือกเขาสันกาลาคีรี โดยเฉพาะบริเวณต้นน้ำป่าฮาลา-บาลา เป็นปลาตระกูลปลาพลวง หรือปลาเวียนเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่สามารถรับประทานได้ทั้งเกล็ด และเป็นปลาประจำจังหวัดยะลาที่มีความโดดเด่นทั้งรูปลักษณ์สีส้ม เนื้อสัมผัสมีลักษณะนุ่มขาว รสชาติมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่เกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและสภาพภูมิประเทศจนได้รับการยอมรับให้เป็นหนึ่งใน “ของดีจังหวัดยะลา”

(๒) ผักน้ำเบตง เป็นพืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นที่ปลูกอยู่ในอำเภอเบตงมาช้านาน ปลูกได้ผลผลิตดีในพื้นที่ที่อากาศเย็น มีน้ำไหลผ่านโดยเฉพาะน้ำที่ไหลมาจากภูเขา ลำต้นเป็นแบบเถาเลื้อยและมีรากบริเวณข้อ มีถิ่นกำเนิดในเขตเมดิเตอร์เรเนียน ต่อมามีการนำมาปลูกที่ประเทศจีนหรือเขตร้อนทวีปเอเชีย สำหรับในประเทศไทย ถูกนำเข้ามาโดยชาวจีนที่อพยพมาจากประเทศจีน แผ่นดินใหญ่ นำมาปลูกในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

๒) สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) ได้แก่

(๑) กล้วยหินบันนังस्ता เป็นกล้วยพันธุ์พื้นเมืองของอำเภอบันนังस्ताซึ่งปลูกมากในพื้นที่ ๗ อำเภอของจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังस्ता อำเภอธารโต อำเภอกรงปินัง อำเภอยะหา อำเภอเบตง อำเภอกาบัง และอำเภอเมืองยะลา มีลักษณะเด่นคือ เป็นกล้วยที่มีเนื้อแข็ง และเมื่อสุกจะมีรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อย ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒

(๒) ทูเรียนสะเด็ดน้ำยะลา หมายถึง ทูเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว พันธุ์ชะนี พันธุ์พวงมณี พันธุ์มุขังคิง และพันธุ์หนามดำ (โอดี) มีลักษณะเนื้อแห้ง ละเอียด เส้นใยน้อย เนื้อมีสีเหลืองอ่อนหรือเข้มตามสายพันธุ์ มีกลิ่นเฉพาะตัวตามสายพันธุ์ รสชาติหวานมัน ปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ ๑๐๐ เมตรขึ้นไป ในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔

ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา
TURIAN SA-DED NAM YALA

จากสภาพพื้นที่สูง ฝนตกชุก ดินภูเขา ท่ามกลางธรรมชาติสุดสวยตา
หุบเขา สายน้ำ ทะเลสาบนาภูเขา และทะเลหมอก ไร่ปลูกผลไม้ปลอดสารพิษ
คือ พื้นที่ปลูกทุเรียนคุณภาพของจังหวัดยะลา
เป็นแหล่งปลูกทุเรียนคุณภาพ ปลอดภัยจากสารเคมี ทำให้น้ำอืดแห้ง เนื้อนุ่ม รสชาติหวานมัน
มีคุณภาพทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา

ชั้นคุณภาพระดับพรีเมียม (Premium Class)
ทุเรียนทั้งผลมีขั้ว ตรงตามพันธุ์ ผลทุเรียนต้องแก่ได้ที่ตามอายุจากดอกบานของแต่ละพันธุ์

- 1. ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง**
 - ผลมีขั้วเต็ม 4 ขูขึ้นไป
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 3 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลืองอ่อน เนื้อแห้งไม่ละติดมือ
- 2. ทุเรียนพันธุ์ชะนี**
 - ผลมีขั้วเต็ม 4 ขูขึ้นไป
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 3 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลืองจางา เนื้อแห้งละเอียดอ่อนนุ่ม
- 3. ทุเรียนพันธุ์ก้านยาว**
 - ผลกลม มีขั้วเต็มทุกขู
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 3 กิโลกรัม
 - เนื้อหนานปานกลาง สีเหลือง เนื้อเนียนละเอียด
- 4. ทุเรียนพันธุ์พวงมณี**
 - ผลกลมรี มีขั้วเต็มทุกขู
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 2 กิโลกรัม
 - เนื้อหนานปานกลาง สีเหลืองเข้ม เนื้อละเอียดเหนียวนุ่ม
- 5. ทุเรียนพันธุ์มุขังคิง**
 - ผลกลมรี มีขั้วเต็มทุกขู
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 2 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลือง เนื้อเนียนเหนียวนุ่ม
- 6. ทุเรียนพันธุ์โอดี (หนามดำ)**
 - ผลมีขั้วเต็ม 4 ขูขึ้นไป
 - น้ำหนักผลเฉลี่ย 2 กิโลกรัม
 - เนื้อหนาสีเหลืองอมส้ม เนื้อละเอียดเหนียวนุ่ม

ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา

สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 0 7322 8846

(๓) ส้มโชกุนเบตง เป็นส้มเนื้อสีส้มเข้ม หวานมีเปรี้ยวเล็กน้อย ปอกเปลือกง่ายและขานินมได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

“ส้มโชกุนเบตง” เป็นต้นกล้าส้มเขียวหวานจากประเทศจีนที่ถูกนำมาปลูกในอำเภอเบตง ด้วยภูมิอากาศแบบร้อนชื้น รวมถึงมีฝนตกชุกและได้รับแสงแดดน้อย ส่งผลให้ส้มที่ปลูก มีลักษณะแตกต่างจากส้มเขียวหวานทั่วไปมีสีเขียวมสัมนเล็กน้อย ผลใหญ่ ผนังกลีบบาง ไม่มีกาก เนื้อผลมีสีเข้ม ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานผสมเปรี้ยวเล็กน้อยเปลือกค่อนข้างหนาแต่ล่อน ปอกง่าย ตอนปอกมีกลิ่นหอมเฉพาะ ซึ่งมีความอร่อยแตกต่างจากส้มพันธุ์ดั้งเดิมด้วยความโดดเด่นนี้ทำให้อาเภอรอเริ่มหันมาเพาะปลูกส้มในพื้นที่อำเภอเบตงและอำเภอเมืองยะลาเป็นจำนวนมากเรียกขานกันในชื่อ “ส้มโชกุนเบตง”

จังหวัดยะลาได้มีการจัดประกวดการตั้งชื่อให้ส้มพันธุ์นี้ใหม่ว่า “เพชรยะลา” เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด แต่คนทั่วไปยังคงคุ้นชินกับชื่อ “ส้มโชกุนเบตง” ซึ่งเป็นชื่อที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ปัจจุบันส้มโชกุนเบตงยังคงเป็นของฝากยอดนิยมจากแดนใต้ที่นักท่องเที่ยวจนถึงเป็นอันดับแรกนับว่าเป็นสินค้าที่สามารถสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา กว่า ๑๖๗ ล้านบาท

(๔) มังคุดในสายหมอกเบตง เป็นมังคุดพันธุ์พื้นเมือง ลักษณะผลกลมโต เปลือกค่อนข้างหนา ผิวมัน สีม่วงอมแดง เมื่อผลสุกเต็มที่จะมีสีดำ ขั้วและกลีบเลี้ยงสีเขียว เนื้อมีสีขาวนวลปุยฝ้าย และไม่เป็นเนื้อแก้วยางไหลไม่ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานนำเปรี้ยว ปลูกในเขตพื้นที่อำเภอเบตงและอำเภอธารโต จังหวัดยะลา ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเป็น ที่ราบสูงเชิงเขาสลับช่องน้ำ มีแม่น้ำปัตตานีเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านอำเภอธารโต และไหลลงทะเลอ่าวไทยที่อำเภอเมือง ทำให้อาเภอเบตง และอำเภอธารโต เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร ประกอบกับสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้นโดยพื้นที่ดังกล่าว มีสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ๓ ครั้งต่อวัน คือ ช่วงเช้ามีหมอก ช่วงเที่ยงมีแดด และช่วงเย็นมีฝนตกบ่อยครั้ง ส่งผลให้บริเวณที่ปลูกมังคุดในสายหมอกเบตง จะมีหมอกหนา ปกคลุมเกือบทั้งปี ส่งผลต่อการปลูกมังคุด คือ เกิดการสร้างชั้นเนื้อของมังคุดแบบเคลือบที่ละชั้น เนื้อจึงมีสีขาวนวล ปุยฝ้าย มีกลิ่นหอมเฉพาะ รสชาติดี ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘

(๕) **ไถ่เบตงยะลา** เป็นไถ่พื้นเมืองพันธุ์เบตง มีลักษณะขนสีเหลืองทอง ปีกและขนปีกสั้น หงอนเป็นหงอนจักรสีแดง ขาสีเหลือง ปากเหลือง มีจุดเด่นที่หางสั้นหรือไม่มีหาง จากลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศของจังหวัดยะลาเหมาะสำหรับการเลี้ยงไถ่เบตงยะลา ทำให้มีความสมบูรณ์ตรงตามสายพันธุ์เจริญเติบโตได้ดี มีชั้นหนังที่หนาเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศ ประกอบกับกระบวนการเลี้ยงตามภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การเลี้ยงแบบปล่อยเมื่อนำไถ่เบตงยะลามาท้มหรือปรุงสุก ทำให้ไถ่มีกลิ่นรสชาติและลักษณะเฉพาะต่างจากไถ่สายพันธุ์อื่นๆ คือ หนังหนามีสีขาวอมเหลือง เนื้อแน่น นุ่ม ไม่เละ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของไถ่เบตงยะลา ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

(๖) **ปลานิลสายน้ำไหลเบตง** ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) รายการที่ ๖ ของจังหวัดยะลา จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๙ ปลานิลสายน้ำไหลเบตงมีคุณภาพโดดเด่นแตกต่างจากปลานิลทั่วไปอย่างชัดเจน จากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการทำเกษตรกรรมโดยแหล่งผลิตอยู่ในบริเวณเทือกเขาสันกาลาศีรี ซึ่งมีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์ ได้รับอิทธิพลทั้งจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศเย็น มีหมอกและฝนตกชุกตลอดปี และน้ำในลำธาร มีปริมาณออกซิเจนสูงเนื่องจากสายน้ำไหลเวียนตลอดเวลา โดยเกษตรกรในพื้นที่ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการผันน้ำจากลำธารเข้าสู่บ่อเลี้ยง ส่งผลให้ปลามีเนื้อแน่นเต่ง มีไขมันแทรกเล็กน้อย และรสชาติหวาน เป็นธรรมชาติ ทั้งยังโดดเด่นเรื่องความสะอาด ปราศจากกลิ่นโคลน และมีกลิ่นคาวน้อยกว่าปลานิลทั่วไป ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๐ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรปี ๒๕๖๗

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ
GAP	
๑) ด้านพืช	
- ทุเรียน	๑๘,๗๖๖ ไร่
- ลองกอง	๑๓๒.๗๕ ไร่
- มังคุด	๑,๗๖๔.๗๕ ไร่
- ข้าว	๓๗.๕๐ ไร่
- กาแฟ	๗.๕๐ ไร่
- ส้มโชกุน	๓๐.๐๐ ไร่
- ผักไฮโดรโปนิคส์	๒.๒๖ ไร่
- พืชผัก ๓๓	๓๔.๖๗ ไร่
๒) ด้านปศุสัตว์	
- สุกร	๔,๒๗๐ ตัว
- แพะเนื้อ	๖๐๐ ตัว
- ไถ่พันธุ์	๘๔๐ ตัว

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	หน่วยนับ
- แกะเนื้อ	๓๗๐ ตัว
- แพะเนื้อ	๗๙๐ ตัว
- ไก่เนื้อ	๕๐,๐๐๐ ตัว
- ชันโรง	๘๕ ไร่
๓) ด้านประมง	
- ปลานิล (น้ำไหล)	๑๖ ไร่/๑๑.๖๖ ไร่
- ปลาพลวงชมพู	๒๔ ไร่/ ๑๑.๖๘ ไร่
- ปลาจีน	๒๖ ไร่/ ๙.๙๙ ไร่
- ปลาดุก	๔๙ ไร่/ ๓๙.๗๐ ไร่
- ปลาตะเพียน	๔๙ ไร่/ ๓๙.๗๐ ไร่
- ปลาดุก	๙ ไร่/ ๑๒.๒๗ ไร่
- ปลาอื่นๆ	๒๐ไร่/ ๕.๙๒ ไร่
เกษตรอินทรีย์	
- เกษตรผสมผสาน	๑ ไร่ / แปลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยะลา, สำนักงานประมงจังหวัดยะลา, ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรยะลา

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๒๑ สินค้า OTOP ระดับ ๕ ดาว ที่ผ่านการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๒๓ ผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่
๑	ขนมปั้นสิบไส้ไก่หยองน้ำพริกเผา	ร้านหยกสวย	๓๒๗ ถนนผังเมือง ๔ ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
๒	ขนมปั้นสิบไส้ปลา	ร้านหยกสวย	
๓	น้ำพริกปลาตุ๋นพริกขี้หนู	วิสาหกิจชุมชนน้ำพริกสูตรแม่ผิว	๑ ถนนวิบูลย์อุทิศ ถนนวิบูลย์อุทิศ๑๒ ต.สะเตง
๔	ปลาสามบาทูมัส	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลาสามบาทูมัส	๓๐๗ ม.๗ บ้านคอกช้าง ต.แม่หวาด อ.ธารโต
๕	ทุเรียนกวน	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร	๒/๑ ม.๒ ต.ตาชี อ.ยะหา
๖	กล้วยหินฉาบหวาน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูปกล้วยหินนงตา	๔๑๘ ม.๗ ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
๗	กล้วยหินกรอบเค็ม	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูปกล้วยหินนงตา	๔๑๘ ม.๗ ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
๘	ชินซิงซาสมุนไพรรักษาหูด	บี.ที.นิเวศตาร์	๓๒๐ ต.เบตง อ.เบตง
๙	ถุงผ้าอเนกประสงค์	นานาไต้เตียร์	๖๑ ม.๕ ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง
๑๐	หมวกกะปิเยาะ	กลุ่มปักจักรบ้านตือโลปะปาเซ	๒๔๕ ม.๑ ต.สะเตง อ.กรงปินัง
๑๑	ผ้าคลุมผมสตรี	กลุ่มศรีปตรี	๓๑ ซอยสิโรต ๑ ต.สะเตง อ.เมือง
๑๒	ผ้าบาติกเส้นใยธรรมชาติ	ASSAMA BATIK	๒๓/๑๖ ถ.อนุสรณ์มหาราช ต.สะเตง อ.เมือง
๑๓	กระเป๋ากสานเตยหนาม	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสันติภาพวังพญา	๑๑๙ ม.๒ ต.วังพญา อ.รามัน

๑๔	เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย	กลุ่มอาชีพสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าชุด พื้นเมืองด้วยผ้าปาเตะ	๕ ม.๑ ต.กรงปินัง อ.กรงปินัง
๑๕	เสื้อผ้าสำเร็จรูปชาย	กลุ่มแฮนด์อินแฮนด์ รัมมัน	๑๗๙/๑๔ ม.๑ ต.กาญจนาภิเษก อ.รามัน
๑๖	ผ้าบาติกพิมพ์ผสมเขียนเทียน	ครูผีเสื้อ Art&Crafts	๘๗/๗ ซ.มูซอ ๑ ต.สะเตง อ.เมือง
๑๗	ผ้าหลา	กลุ่มศรียะลาบาติก	๘๕ ซอยเวฬุวัน ต.สะเตง อ.เมือง
๑๘	ผ้าชิ้นลายบาติก	เก๋บาติก	๗ ซอย ๒ ถ.คุปตาสา อ.เมือง
๑๙	ผ้าบาติกพิมพ์ลาย	กลุ่มBatik Tanoh	๑๘๘/๑ ม.๔ ต.ต.นาเนาะปูเต๊ะ อ.บันนังสตา
๒๐	พืชมะพร้าว กลิ่นตะไคร้หอม ตรา เจ เอ็น	บี.ที.นิเวศดาร	๓๒๐ ต.เบตง อ.เบตง
๒๑	ยาหม่องผสมน้ำมันตะไคร้หอม ตรา เจ เอ็น	บี.ที.นิเวศดาร	๓๒๐ ต.เบตง อ.เบตง
๒๒	ผ้าบาติกเส้นใยประดิษฐ์	ASAMA BATIC	๒๓/๑๖ ต.สะเตง อ.เมือง
๒๓	ผ้าบาติกเขียนเทียนผสมแคร็ก ๒ เมตร	ครูผีเสื้อ Art&Crafts	๘๗/๗ ต.สะเตง อ.เมือง

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด (หน่วย : ร้อยละ)

สินค้า	ปี ๒๕๖๖											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี	๐.๐๐	๒๓.๘๑	๕๘.๒๕	๑๖.๙๑	๑.๐๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปาล์มน้ำมัน	๐.๑๖	๑๑.๑๖	๑๐.๑๘	๑๔.๓๓	๑๓.๔๙	๑๓.๓๐	๑๐.๘๒	๓.๑๗	๓.๗๔	๓.๒๓	๓.๔๖	๒.๖๒
เงาะ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๘๒	๔๙.๘๒	๔๓.๙๙	๔.๓๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
กล้วยหิน	๔.๕๕	๔.๘๗	๔.๙๕	๑๒.๘๕	๔.๙๕	๖.๔๖	๗.๗๔	๑๐.๐๖	๑๑.๗๓	๑๕.๖๔	๑๐.๙๓	๕.๒๗
ทุเรียน	๐.๐๑	๐.๐๑	๐.๐๒	๐.๐๓	๐.๐๖	๒.๗๘	๑๗.๘๖	๖๐.๘๙	๑๖.๖๖	๑.๖๒	๐.๐๐	๐.๐๐
มังคุด	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑.๘๔	๓๔.๗๔	๕๖.๖๔	๖.๗๑	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๐๐
ลองกอง	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔.๐๘	๑๓.๐๕	๕๓.๘๕	๒๔.๓๙	๔.๖๒	๐.๐๐	๐.๐๐

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๒๓ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
๑. สหกรณ์การเกษตร	๓๓	๒๘,๓๙๐
๒. สหกรณ์ออมทรัพย์	๑๓	๑๙,๔๗๖
๓. สหกรณ์ร้านค้า	๑	๔๔๑

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
๔. สหกรณ์บริการ	๘	๑๙,๔๕๕
๕. สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	๑	๔๐๑
รวม	๙	๑๙,๘๕๖

➤ ผลการประเมินความเข้มแข็งของสหกรณ์ในจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

- ระดับชั้น ๑ จำนวน ๑๑ สหกรณ์
- ระดับชั้น ๒ จำนวน ๙ สหกรณ์
- ระดับชั้น ๓ จำนวน ๓๒ สหกรณ์
- หยุดดำเนินการ จำนวน ๑ สหกรณ์

➤ ปริมาณธุรกิจสถาบันเกษตรกร

- สหกรณ์ ๑๑,๐๓๐,๕๔๑,๓๒๘.๒๔ บาท
- กลุ่มเกษตรกร ๒๓๔,๑๔๙,๗๕๑.๖๐ บาท

๒.๕.๒ กลุ่มเกษตรกรจังหวัดยะลา

ตารางที่ ๒๔ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๖

ที่	อำเภอ	จำนวน (กลุ่ม)								รวม กลุ่ม	หมายเหตุ
		เมืองยะลา	รามัน	ยะหา	กาบัง	กรงปินัง	บันนังสตา	ธารโต	เบตง		
๑	วิสาหกิจชุมชน	๖๙	๕๐	๔๐	๒๑	๓๘	๔๘	๓๔	๕๖	๓๕๖	จำนวนกลุ่ม
๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๑	๑๗	๑๓	๘	๗	๑๐	๑๔	๗	๘๗	สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลง
๓	กลุ่มยุวเกษตรกร	๕	๕	๓	๒	๓	๒	๒	๓	๒๕	ได้ตลอด
๔	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๗	๒๕	๘	๓	๖	๑๖	๑๑	๕	๑๐๑	
๕	อกม.(ราย)	๘๒	๒๓	๑๙	๓๗	๕๐	๔๙	๙๐	๓๒	๓๘๒	
๖	Smart Farmer	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๑๐	๑๐	๗๘	

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรและสหกรณ์ของจังหวัดยะลา

อาสาสมัครเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรหรือบุคคลที่ได้รับคัดเลือกหรือสมัครใจเข้า เป็นอาสาสมัครภายใต้หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด เพื่อเป็นเครือข่ายในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งงานของชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตรหรือสหกรณ์ โดยจังหวัดยะลามีอาสาสมัครเกษตรกรรวม ๑๔ สาขา จำนวน ๑,๔๕๑ ราย (นับซ้ำ)

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด ปี ๒๕๖๗

สาขา/อำเภอ	เมืองยะลา	เบตง	บันนังสตา	ธารโต	ยะหา	รามัน	กาบัง	กรงปินัง	รวมทั้งสิ้น
ครูบัญชี	๑๗	๐	๑	๕	๑๐	๓	๒	๕	๔๓
หมอดินอาสา	๘๑	๓๓	๕๐	๓๗	๔๙	๙๐	๑๗	๒๓	๓๘๐
ประมงอาสา	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	๑	๑	๑	๒	๑	๑	๑	๑	๙
ครูยาง	๓๘	๒๘	๒๙	๑๗	๓๒	๘๗	๓๗	๒๒	๒๙๐
อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๐	๒	๐	๐	๑๖	๑๖	๘	๔	๔๖
อาสาสมัครเกษตรกรและสหกรณ์	๑๓	๕	๖	๔	๗	๑๖	๒	๔	๕๗
อาสาปศุสัตว์	๒๖	๑๕	๑๓	๖	๙	๒๕	๒๐	๑๗	๑๓๑
อาสาฝนหลวง	๒	๑	๓	๑	๒	๑	๐	๑	๑๑
อาสาสมัครสหกรณ์	๕	๒	๒	๔	๔	๓	๒	๔	๒๖
อาสาสมัครชลประทาน	๙	๘	๘	๑๐	๓	๕	๓	๓	๔๙
ชวาอาสา	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	๘๓	๓๓	๖๗	๔๕	๒๓๗	๑๑๘	๒๕	๒๗	๖๓๕
สารวัตรเกษตรอาสา	๓๙	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๔๑
รวมสาขา (นับซ้ำ)	๓๑๕	๑๒๘	๑๘๐	๑๓๑	๓๗๐	๓๖๕	๑๑๘	๑๑๒	๑,๗๑๙
รวมบุคคล (ไม่นับซ้ำ)	๒๖๔	๑๑๘	๑๕๕	๑๑๗	๓๑๙	๓๓๔	๑๐๒	๙๑	๑,๕๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจ

จังหวัดยะลา โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา ได้รับงบประมาณจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ดำเนินการพัฒนาทักษะ ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน) โดยสนับสนุนให้เกษตรกร มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้ และเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าได้

ตารางที่ ๒๖ จำนวนศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ปี ๒๕๖๗

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน	ชื่อผู้รับผิดชอบ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลท่าสาป ๑๖๓/๑๕ หมู่ที่ ๑ ต.ท่าสาป อ.เมืองยะลา จ.ยะลา โทรศัพท์ ๐๘๐-๘๙๓๘๙๑๕	นายมะดามิง อารีโย
๒	ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดยะลา ๑๕/๑ หมู่ที่ ๑ ต.วังพญา อ.รามัน จ.ยะลา โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๙๗๕๐๖๕	นายชานนท์ เจ๊ะหะมะ

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา

๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๒๗ จำนวนเกษตรกรปราชญ์ Smart Farmer และเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer ปี ๒๕๖๗

ที่	อำเภอ	จำนวน (คน)								รวม
		เมืองยะลา	รามัน	ยะหา	กาบัง	กรงปินัง	บันนังสตา	ธารโต	เบตง	
๑	Smart Farmer	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๘	๑๐	๑๐	๑๐	๗๘
๒	Yong Smart Farmer	๕	๕	๓	๒	๓	๒	๒	๓	๒๕

ตารางที่ ๒๘ กิจกรรมศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดยะลา ปี ๒๕๖๖

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	กิจกรรม
๑	นายสมชาย เขียวชาญศิลป์	๖๙ ถนนรัตนกิจ ตำบลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่ตั้ง สวนดาวทอง หมู่ที่ ๕ ตำบลตานาแหมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	การผลิตส้มโชกุนคุณภาพ การเลี้ยงนกนางแอ่น
๒	นายอิสมาแอล ลาเต๊ะ	๒๗/๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	การปลูกผักปลอดสารพิษ/ผักสลัด/ ผักเคล/มะเขือเทศ/ยาหม่องสมุนไพร น้ำมันไพร
๓	นายวิทยา ตาพ่วง	๔/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลยะรม อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	เกษตรผสมผสาน /การเลี้ยงผึ้ง การเพาะเห็ดนางฟ้า /ผลิตภัณฑ์จากผึ้ง
๔	นายอิดเร๊ะ ซอวี	๑๐๑/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลบาเจาะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา	เกษตรผสมผสาน (การปลูกกล้วยไข่ และผลิตภัณฑ์จากกล้วยไข่)
๕	นายสุชาติ สละบดี	๖๔/๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	เกษตรผสมผสาน การแปรรูปชาเห็ดหลินจือ
๖	นางสาวโรสนี ดอเลาะ	๑/๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลบุดี อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา	การผลิตข้าวพื้นเมือง การแปรรูปข้าวพื้นเมือง
๗	นายมะซอวี มาฮะ	ม.๑ ตำบลห้วยกระทิง อำเภอ กรงปินัง จังหวัดยะลา	การผลิตทุเรียนคุณภาพ เกษตรผสมผสาน
๘	นายอิรฟาน เจ๊ะเงาะ	๗๗ ม.๘ ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา	การเลี้ยงแพะนม /การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ /นมแพะสปูนมแพะ

๒.๙ แหล่งรวบรวมและกระจายสินค้าการเกษตร

- ๒.๙.๑ โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มยางและผลิตภัณฑ์ยาง
๑. กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านถ้ำทะลุ ประกอบกิจการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา เช่น แผ่นพื้น พุตซอล พื้นยางฯ
 ๒. บริษัท อุตสาหกรรมน้ำยางยะลา จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำยางชั้น
 ๓. บริษัท จิบบอยูทเท็กซ์ จำกัด ประกอบกิจการทำยางแผ่นรมควัน น้ำยางชั้น และยางแท่ง ที.ที.อาร์ ๕ แอล
 ๔. บริษัท ยูนิเท็กซ์ รีบเบอร์ จำกัดประกอบกิจการ ทำน้ำยางชั้น และยางแผ่น-ก้อนจากทางน้ำยาง ทำยางแผ่นรมควัน
 ๕. บริษัท ซุปเปอร์เท็กซ์ จำกัดประกอบกิจการ ทำยางชั้นและสกีมเครฟ (หยุดกิจการชั่วคราว)
 ๖. บริษัท ยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นรมควัน
 ๗. บริษัท เอ เอ รีบเบอร์ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นรมควัน
 ๘. กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางและผลิตภัณฑ์ยางตาซี ประกอบกิจการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา เช่นแผ่นพื้นสนามพุตซอล พื้นยางฯ
 ๙. บริษัท มาร์เต็ค-ยะลา จำกัด ประกอบกิจการ ทำน้ำยางชั้นและยางแท่ง ที.ที.อาร์ ๕ แอล และยางแท่งชนิดอื่น ๆ (หยุดกิจการชั่วคราว)
 ๑๐. บริษัท ศรีไทยการยางอุตสาหกรรม จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางรัดของ
 ๑๑. สหกรณ์กองทุนสวนยางตาเนาะ จำกัดประกอบกิจการ ทำยางแผ่นดิบ ทำยางแผ่นผึ่งแห้ง ยางแผ่นรมควัน ยางเครป
 ๑๒. บริษัท เซาท์แลนด์รีบเบอร์ จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นรมควัน
 ๑๓. กลุ่มเกษตรกรทำสวนธารน้ำทิพย์ ประกอบกิจการ ทำยางเครฟ ยางแท่ง และยางคอมปาวด์
 ๑๔. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาสหผล ประกอบกิจการ รมยางพารา
 ๑๕. บริษัท บุญชอบพารา จำกัด ประกอบกิจการ รมควันยางและทำยางเครฟ
 ๑๖. บริษัท ชำนาญรีบเบอร์ จำกัด ประกอบกิจการ ยางแผ่นรมควัน
 ๑๗. บริษัท ยะลาลาเท็กซ์ จำกัด ประกอบกิจการ ทำน้ำยางชั้นและยางเครฟ
 ๑๘. บริษัท เอกวนกิจ จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำยางพาราชั้นและทำยางแผ่นจากเศษยาง
 ๑๙. นายฮามะ รีบเบอร์ ประกอบกิจการ ทำยางเครป
 ๒๐. สหกรณ์กองทุนสวนยางสี่สิบสามัคคี จำกัด ประกอบกิจการ ทำยางแผ่นดิบ ทำยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน ทำยางเครฟ
- ๒.๙.๒ โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มผลิตภัณฑ์จากพืช
๑. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยะลาฮันหุย ประกอบกิจการ ปรับปรุงคุณภาพข้าวสาร
- ๒.๙.๓ โรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร
๑. โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา ประกอบกิจการ ฆ่าสัตว์
 ๒. คำเจริญ ประกอบกิจการ ทำก๋วยเตี๋ยวและหมี่วุ้น
 ๓. โรงน้ำแข็งเจริญสิน ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็ง
 ๔. นายเปรมวิทย์ เลิศเกียรติวงศ์ ประกอบกิจการ ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว

๕. นางกองแก้ว คณาชนพิทักษ์ ประกอบกิจการ ทำเส้นขนมจีนสด
 ๖. นางสาวนงนุช จิรภาพพันธ์ ประกอบกิจการ ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว
 ๗. บริษัท สงวนอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด ประกอบกิจการ ทำขนมปังเกล็ดขนมปังขนมเค้ก
 ๘. เจริญทองฟูต ประกอบกิจการ ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง และทำอาหารสำเร็จรูปจากเมล็ดพืช
 ๙. โรงก๋วยเตี๋ยวน้ำจืด ประกอบกิจการ ผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยว และเส้นหมี่
 ๑๐. นิบงน้ำแข็งหลอด ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งก้อนเล็กและน้ำดื่ม
 ๑๑. ยะลาเจริญพรน้ำแข็งหลอด ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งหลอด
 ๑๒. บริษัท โรงน้ำแข็งอิสฮัม จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำแข็งหลอด
 ๑๓. โรงน้ำแข็งแสงสิน ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งหลอดและน้ำดื่ม
 ๑๔. โรงน้ำแข็ง บ้านตูโฮ้ ประกอบกิจการ ผลิตน้ำแข็งหลอด
 ๑๕. นายพิภพ กอวัฒนากุล ประกอบกิจการ ทำน้ำแข็งหลอด
 ๑๖. บริษัท เบตงน้ำแข็ง จำกัด ประกอบกิจการ ผลิตน้ำแข็งก้อนเล็ก โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครยะลา
- ๒.๙.๔ โรงงานอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม
๑. บริษัท ตอยยีบัน ฟู้ดส์ จำกัด ประกอบกิจการผลิตเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ
- ๒.๙.๕ สินค้าไม้ผล
๑. โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต ประกอบกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
 ๒. โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา ประกอบกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
 ๓. โรงงานแปรรูปทุเรียน ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง ประกอบกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
 ๔. โรงงานแปรรูปทุเรียน ฟาร์มตัวอย่างธารโต อำเภอธารโต ประกอบกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
๕. SKY ออน ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง ประกอบกิจการ ห้องเย็นที่มีการแปรรูปวัตถุดิบ
 ๖. วิสาหกิจชุมชน
 ๗. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
 ๘. ตลาดออนไลน์
 ๙. ตลาดภายในจังหวัด
 ๑๐. ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน